

Amne pres.

NR 1

TVÅNGSVRÄKNINGAR

I Bulgarien
fortsätter romer
att attackeras

SIDAN 24

VAL I INDIEN

Reportage
från Assam och
Västbengalen

SID 38

UTKASTAD FRÅN SKOLAN NÄR HON BLEV GRAVID

När *Patience Kannah* som 17-åring
blev gravid med *Felicia* fick hon inte
längre gå kvar i skolan i Sierra Leone.

SIDAN 10

Appar för förtryck

För ett år sedan drev Saudiarabiens mäktige kronprins *Mohammed bin Salman* sin charmoffensiv för att visa att kungariket var på väg att moderniseras. Biografer skulle öppnas och till sommaren skulle kvinnor få rätten att köra bil. Ett litet hopp började tändas trots många samvetsfångar i fängelserna, offentliga avrättningar och kriget i Jemen.

Men redan innan de första kvinnorna i juni 2018 hade fått sina körkort var allt som vanligt. I maj 2018 började myndigheterna gripa framstående människorättsaktivister, däribland några av de mest kända kvinnliga aktivisterna. En av de gripna var *Loujain al-Hathloul*, världsberömd för sin kamp mot körkortsförbudet och det manliga förmyndarsystemet som gäller alla kvinnor i Saudiarabien. Godtyckliga gripanden fortsätter och häktena fylls av människorättsaktivister som anklagas för brott som "kontakt med främmande makt i syfte att underminera landets stabilitet och sociala struktur". Amnesty har presenterat trovärdiga uppgifter om att de häktade har utsatts för tortyr.

Ordet den 2 oktober 2018 på den saudiske journalisten *Jamal Khashoggi* inne på Saudiarabiens konsulat i Istanbul rev bort alla illusioner om regimens karaktär.

Dramat med den 18-åriga *Rahaf*

ULF B
ANDERSSON

Chefredaktör

FOTO: SANDRA JOHNSON

al-Qunun, som i januari flydde undan vad hon beskrev som årtal av "psykisk och fysisk tortyr" från sin egen familj blev ytterligare en påminnelse om verkligheten i Saudiarabien. Genom att barrikadera sig på ett transithotell i Bangkok och via Twitter hålla världen underlättad om sitt öde fick hon dock stöd av FN:s flyktingorgan UNHCR och sedan asyl i Kanada.

Allt fler saudiska kvinnor har tröttnat på systemet med manlig förmyndare som ska bestämma om hon får resa utomlands, underteckna kontrakt om köp, läggas in på sjukhus och gifta eller skilja sig.

Detta system må vara obsolet men kombineras nu med den nyaste tekniken, den statliga appen Absher, där en man kan registrera sina kvinnor och sedan få hjälp av myndigheterna att hålla koll på kvinnan.

Kronprinsen hoppas säkert att omvärlden ska glömma bort de människorättsaktivister som nu är fängslade. Men Amnesty och andra organisationer har fortsatt att enträget kräva att de ska frigges. Det är av ännu större vikt nu när Saudiarabien, trots förtrycket, fortsätter att ha goda förbindelser med både USA, Storbritannien, Ryssland och Israel.

ULF B ANDERSSON

Ulf B. Andersson

AMNESTY PRESS är ett forum för information och diskussion kring mänskliga rättigheter samt de områden som faller inom ramen för Amnestys globala och övergripande prioriteringar. Amnesty Press leds av en självständig redaktör som också är ansvarig utgivare. Artiklar representerar inte nödvändigtvis Amnestys åsikter. Det gäller även annonsmaterial, till exempel bilagor. Amnesty Press utges av Amnesty International, svenska sektionen.

REDAKTION: Ulf B Andersson, redaktör, ansvarig utgivare. Malin Engman (layout), Lisa Olsson (sociala medier). GRAFISK FORM/AD: A4/Lotta Lundin. REPRO: A4/Lotta Lundin. ADRESS: Box 4719, 116 92 Stockholm. TELEFON: 08-729 02 00, fax: 08-729 02 01. E-POST: ap@amnesty.se HEMSIDA: amnestypress.se SVENSKA SEKTIONEN: Plusgiro 900072-0, bankgiro 900-0720.

PRENUMERATION: 200 kr. TRYCKERI: V-TAB AB, Vimmerby, 2019. PRESSLÄGGNING: 26 februari 2019. Ut kommer med fyra nummer 2019. MANUSSTOPP: 2/2019: 13 maj 2019. HOS LÄSARNA: 18 juni 2019. ISSN: 0284-7108. Detta nummer trycks i 92 508 exemplar. ANNONSER: annonser@amnesty.se OMSLAG: Ylva Sundgren.

SNART VAL. I vår hålls val i Indien och i Västbengalen ökar motsättningarna.

FOTO: JONAS GRATZER

38

ROMER UNDER ATTACK

24 I Bulgarien drabbas romer av tvångsvräkningar och blir hemlösa.

FOTO: JODI HILTON

UTJAGADE. Romska familjer försöker återvända till sina hem i byn Voyvodinovo men stoppas.

DESSUTOM

6

GODA NYHETER

I Angola är samkönat sex nu lagligt.

35

KRÖNIKA

Arndt Pelter har i 22 år besökt dödsdömda Reno i USA.

58

SÅ GICK DET SEN

Nabeel Rajab dömd till fem års fängelse i Bahrain.

FÖRVÄGRAS SKOLGÅNG

8

I Sierra Leone kastas gravida elever ut ur skolan.

KROSSAD PROTESTRÖRELSE

30

Nawal Benaissa berättar om Hirak-rörelsen i norra Marocko.

MILJONER HOTAS

48

I den indiska delstaten Assam berövas människor medborgarskapet.

RÄTTELSE: Illustrationen till FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter i nummer 4/2018 var gjord av Detlef Surrey.

EN KVINNOMUR

DET BESKREVS SOM den största kvinnoprotesten någonsin i världen när 3,5 till 5 miljoner kvinnor den 1 januari 2019 bildade en 62 mil lång kvinnomur genom delstaten Kerala i södra Indien. Kvinnomuren fick också stöd av tusentals män som bildade en parallell mur och protesten för rätten att få besöka det hinduiska templet Sabarimala fick stöd av kristna och muslimska deltagare.

Kvinnor i menstruerande ålder (10-50 år) har varit förbjudna att besöka templet men den 28 september 2018 upphävdes förbudet av Indiens högsta domstol. Beslutet ledde till strejker och

oroligheter, med tusentals gripna, organiserade av det hindunationalistiska partiet BJP, som styr Indien.

Delstatsregeringen i Kerala, som leds av kommunistpartiet CPI (M), stödjer däremot Högsta domstolens beslut och organiserade kvinnomuren den 1 januari. I gryningen den 2 januari rapporterades att två kvinnor under polisens beskydd hade lyckats besöka templet. När detta blev känt utbröt nya protester runt om i Kerala och våldsamma gatustrider förekom mellan anhängare av BJP och vänsterregeringen i delstaten.

ULF B ANDERSSON FOTO: AFP/TT

TETERISSA FRI EFTER 11 ÅR

INDONESIEN. Den 25 december frigavs samvetsfången **Johan Teterissa** och har nu återvänt till sin familj i Aboru på Moluckerna i Indonesien. Johan Teterissa dömdes till livstids fängelse men efter överklagan reducerades det till 15 år.

Brottet var att vid en officiell ceremoni i staden Ambon i provinsen Moluckerna ha höjt "Benang Raja", den förbjudna flaggan för Sydmluckerna, i samband med att Indonesiens dåvarande president **Susilo Bambang Yudhoyono** den 27 juni 2007 kom på besök. Läraren Johan Teterissa och 22 andra aktivister åtalades för "uppror".

Johan Teterissa har hälsat till Amnesty och uttryckt sin tacksamhet till alla Amnestysupportrar som har arbetat på hans vägnar.

Efter Indonesiens självständighet 1949 pågick ett uppror i Sydmluckerna för självständighet. En exilregering för "Republiken Sydmluckerna" finns i Nederländerna. IIII

FOTO: AI

SAMKÖNAT SEX LAGLIGT I ANGOLA

ANGOLA. Den 23 januari antog nationalförsamlingen i Angola nya lagar och bestämmelserna i 1886 års brottsbalk som har gjort sexuella handlingar "i strid med naturen" till ett brott slopas nu. När lagen har undertecknats av president João Lourenço blir samkönat sex avkriminaliserat. Enligt den nya lagen blir samtyckande sex lagligt från 14 års ålder, oavsett sexuell läggning. Diskriminering på grund av sexuell läggning blir också förbjudet i Angola.

– Genom att välja bort denna arkaiska och lömska relik från kolonialtiden har Angola vänt sig bort från diskriminering och omfamnar istället jämlikhet, sade Graeme Reid från Human Rights Watch. De 69 länder som fortfarande kriminaliserar samtyckande samkönat sex borde följa Angolas exempel. IIII

Imelda Cortez frikänd

EL SALVADOR. Den 17 december beslöt en domstol i El Salvador att helt frikänna **Imelda Cortez**, 20. Hon hade suttit i häkte sedan i april 2017, anklagad för mordförsök på det barn hon födde i en latrin utomhus på landsbygden i södra El Salvador. Domaren konstaterade att Imelda Cortez var offer för upprepat sexuellt våld och skulle frikännas.

Imelda Cortez hade sedan hon var 12 år upprepade gånger utsatts för sexuellt våld från sin styvfar. Hon har förklarat att hon inte visste att hon var

gravid när hon svimmade och födde sin dotter. Hon fördes till sjukhus på grund av kraftiga blödningar. En läkare anklagade henne för att ha försökt göra abort och ringde polisen. Barnet återfanns vid liv och omhändertogs av mamman till Imelda Cortez.

Medan Imelda Cortez fortfarande låg på sjukhus kom styvfadern på besök och hotade att döda henne, hennes syskon och mamman om Imelda Cortez berättade om övergreppen. En patient som hörde hoten kontaktade polisen.

Åklagarsidan ansåg att Imelda Cortez hade hittat på övergreppen för att rättfärdiga sitt brott men ett DNA-test visade att styvfadern var far till dottern och han sitter i häkte sedan i mars 2018 i väntan på rättegång.

Åklagarna väckte ursprungligen åtal för mordförsök och Imelda Cortez hotades då av 20 års fängelse. Inför rättegången i december 2018 ändrades dock åtalet till att handla om att hon skulle ha övergett barnet, vilket kunde ha gett 1–3 års fängelse.

Beslutet att åtala våldtäkts-offret Imelda Cortez ledde till en internationell proteststorm. Amnesty International har

samlat in namn och den friande domen välkomnades som ett steg i rätt riktning.

Sedan 1998 har El Salvador ett totalförbud mot abort. Ett 20-tal kvinnor beräknas sitta i fängelse.

Den 15 februari fick dock **Evelyn Hernández Cruz**, 19, lämna det fängelse där hon sedan 2017 avtjänar ett 30-årigt straff för överlagt mord efter att ha fött ett dött barn. Hon hade blivit gravid efter att upprepade gånger våldtagits av en gängmedlem. Högsta domstolen i El Salvador beordrade att hon skulle försättas på fri fot inför en ny rättegång som är planerad till 4 april.

ULF B ANDERSSON

SHAHIDUL ALAM FRI MOT BORGEN

BANGLADESH. Den bangladeshiske fotografen och aktivisten **Shahidul Alam** (se Fatta Pennan nummer 3/2018) frigavs den 20 november mot så kallad permanent borgen. Då hade han tillbringat mer än 100 dagar bakom galler.

Permanent borgen betyder att han inte kan fängslas utan en domstolsorder. Eftersom han anklagats för brott mot lagen om informations- och kommunikationsteknik riskerar han dock fortfarande 14 års fängelse om ett formellt åtal väcks.

Anledningen till fängslandet var kommentarer Shahidul Alam gett till al-Jaziras engelska nyhetskanal i augusti om de då pågående studentprotesterna, där han kritiserade regeringens hårdhänta svar på protesterna.

Amnesty inledde en aktion för att få Shahidul Alam fri, och efter frigivningen tackade han för stödet: "Det är fantastiskt att på något sätt få kontakt med alla er över hela världen, särskilt Amnesty-medlemmarna, som har spelat en så viktig och avgörande roll för att möjliggöra detta, men också för att skapa det tryck som ledde till min frigivning". IIII

Allt närmare."

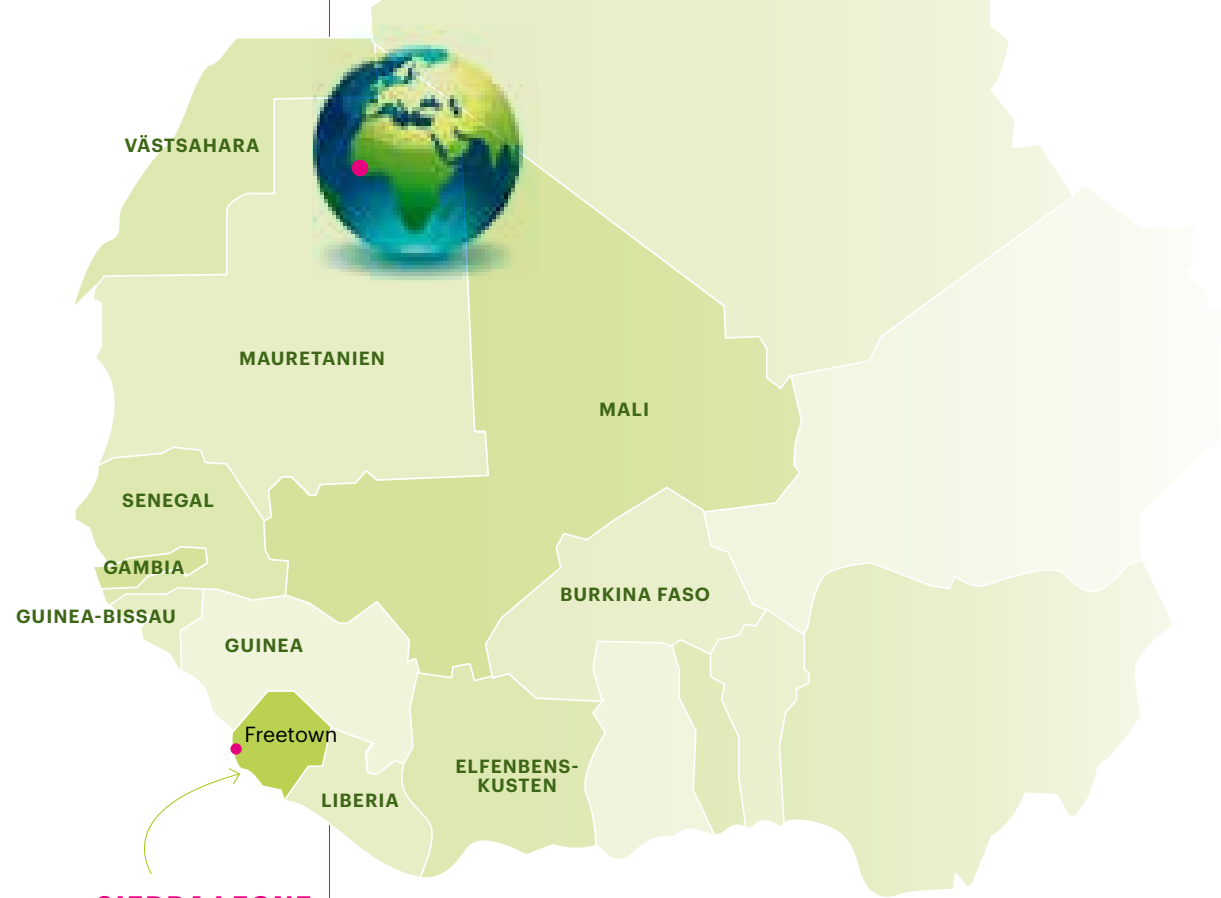
Chiara Sangiorgio, dödsstraffs-expert på Amnesty International, konstaterade den 17 december att ett rekordstort antal länder i FN:s generalförsamling röstade för ett moratorium för avrättningar. Därmed kommer en värld fri från dödsstraff allt närmare. 121 stater röstade för, 35 mot och 32 avstod från att rösta.

PORTAD FRÅN SKOLAN

*Patience Kannah blev gravid som 17-åring. **Det blev slutet för hennes skolgång.** Hon är inte ensam om att drabbas av det stigma som hindrar gravida tonårstjejer och unga mödrar från deras rätt till utbildning i Sierra Leone.*

TEXT: JENNIE AQUILONIUS FOTO: YLVA SUNDGREN

SIERRA LEONE

HUVUDSTAD:
Freetown

POLITIK: Brittisk koloni 1808-1961. Siaka Stevens och hans parti APC dominerade politiken från 1967 och som president införde han enpartistyre. Han avgick 1985 och avled innan RUF under ledning av Foday Sankoh år 1991 gjorde uppror. RUF stöddes av Charles Taylor i Liberia och fram till 2002 pågick ett skoningslöst inbördeskrig. Det beräknas att 50 000 personer dödades.

YTA: 71 740 km²
(Sverige: 449 964 km²).

BEFOLKNING:
7,1 miljoner.

Morgonvärmen torkar regnet ur den röda jorden. Här och var dröjer sig vattenpölar kvar. 21-åriga *Patience Kannah* visar in i ett område med plåtskjul och trånga gångar i huvudstaden Freetown i Sierra Leone. En höna spatserar omkring, följd av ett gäng kycklingar. *Patience Kannah* sätter sig på en träbänk framför ett av skjulen och börjar berätta med låg, fast röst:

– De flesta av mina tidigare klasskompisar går på universitetet nu. Det skulle jag också ha gjort. Nu kämpar jag för att få gå i skolan, men det finns inga möjligheter. Jag går bakåt i stället för framåt i livet.

Året är 2014. *Patience Kannah* är en vanlig 17-åring som går i skolan, hänger på stranden och klubbar med sina kompisar. Hon bor med sin äldre syster. Så bryter ebola ut. Den

smittsamma sjukdomen kommer att döda nästan 4 000 människor i Sierra Leone. Landet är ett av världens fattigaste och plågades mellan 1991 och 2002 av ett blodigt inbördeskrig.

I juni 2014 stänger skolorna i huvudstaden Freetown för att undvika smitta. Dagarna blir tomma och tråkiga. Men så börjar en stilig jämnårig kille komma förbi och *Patience Kannah* blir förälskad. Mensen försvinner och oron bekräftas på sjukhuset; i magen växer en bebis.

I *Patience Kannahs* huvud snurrar tankarna. Hon är för ung. Kan knappt ta hand om sig själv, än mindre ett barn. Vad kommer hennes storasyster och familj säga? *Patience Kannah* pratar med sin bästa vän som tycker att hon ska göra abort. Men *Patience Kannah* är rädd, både för att abort är olagligt och för risken att dö av ett osäkert ingrepp.

Hon berättar för sin familj och storasystern slänger ut henne på gatan. *Patience Kannah* flyttar hem till sin pojkvåns familj under en tid, tills hennes mamma ringer

och säger att hon är förlåten och kan komma hem.

april 2015, strax före att skolorna ska öppna igen, deklarerar utbildningsministern att inga synligt gravida tjejer får delta i skolundervisning eller examinationer. De kan ha dåligt inflytande på sina klasskamrater.

Patience Kannah föder sin dotter *Felicia*, men drabbas av komplikationer och ligger på sjukhus i en månad. Väl hemma igen tar hon på sig skoluniformen och går tillbaka till skolan. Ett år senare är det dags för en stor examination. Men hon får inget resultat av läraren, hennes namn finns inte längre i skolans system – hon har blivit en så kallad

spökstudent. *Patience Kannah* går till rektorn men vågar inte berätta om graviditeten utan säger att hon har varit sjuk – något som skolledaren vill ha bevis på eftersom ingen har gjort någon frånvaroanmälan.

Till slut säger rektorn att hennes namn ska läggas in i systemet igen. Men en annan elev skvallrar om graviditeten. Ett år senare sker samma sak vid slutprovet, det finns inget resultat till *Patience Kannah*.

– Rektorn sade att jag inte brydde mig tillräckligt om min utbildning. Hon sade att ”Du säger att du har varit sjuk, men det stämmer inte, de säger att du var gravid”. Då fanns det inget att göra, berättar *Patience Kannah*.

HEMMA. *Patience Kannahs* bostadsområde i huvudstaden Freetown. Sierra Leone är ett av världens fattigaste länder.

TONÅRS- GRAVIDITETER:

28 procent av tjejerna i Sierra Leone mellan 15 och 19 år är gravida eller har fött barn.

MÖDRA- DÖDLIGHET:

En av de högsta i världen, en av 17 kvinnor riskerar att dö i samband med graviditet och förlossning. Mödradödligheten utgör 36 procent av alla dödsfall bland kvinnor i åldern 15–49 år. En av tio dör till följd av osäker abort.

JULIUS MAADA BIO

VID DEN ANDRA valomgången av presidentvalet den 31 mars 2018 fick 54-åriga Julius Maada Bio 51,8 procent av rösterna. Bio tillhör socialdemokratiska Sierra Leone People's Party, SLPP, som varit ett av de dominerande partierna sedan andra världskriget. Bio har en lång militär karriär och var som general en del av den militärjunta som tog makten 1992. Bio gjorde 1996 en palatskupp och överlämnade makten till civila politiker. Han flyttade till USA men återvände senare till Sierra Leone med en akademisk karriär i bagaget.

Presidenten, som är katolik, är omgift med Fatima Bio, muslim.

Patience Kannah är inte ensam. En studie från FN:s befolkningsfond UNFPA visar att 18 119 tjejer i åldern 10–19 år blev med barn under ebolaepidemin i Sierra Leone. Amnesty International har kritiserat skolförbudet för att det inte tar hänsyn till den höga nivån av sexuellt våld i Sierra Leone. Enligt organisationens rapport "Shamed and blamed: Pregnant girls' rights at risk in Sierra Leone" ökade antalet unga som blev sexuellt utnyttjade eller utsatta för sexuellt våld under ebolautbrottet.

Den 7 februari 2019 utlyste presidenten *Julius Maada Bio* nationellt kristillstånd i landet för att ta tag i problemen med våldtäkter och andra sexuella övergrepp. Enligt president Bio rapporteras hundratals fall in varje månad och omkring 70 procent av de utsatta är under 15 år. Samtidigt beräknas mörkertalet vara stort.

Bakom ett stort skrivbord på den icke-statliga organisationen Purposeful Productions kontor i Freetown sitter vd:n och människorättsaktivisten *Chernor Bah*. Han är initiativtagare till "The Coalition for Girls Education". Koalitionen

samlar nästan 50 organisationer som tillsammans kämpar för gravida tonårstjejjers och unga mödrars rätt till utbildning. De försöker påverka politiker, bidragsgivare, det interreligiösa rådet, som består av muslimska och kristna ledare, och andra nyckelaktörer. Koalitionen har bland annat tagit fram ett positionsdokument med fakta om förbudet som hindrar synligt gravida tonårstjejer från att gå i skolan och delta vid examinationer, och dess konsekvenser. Där finns krav på att förbudet hävs och att sexualundervisning införs i skolan.

Chernor Bah är aktiv i debatten kring flickors rätt till utbildning och menar att regeringens argument för skolförbudet inte är baserade på fakta.

– Det de gör är dessutom olagligt. Både eftersom utbildning är en rättighet enligt den sierraleonska lagen och för att vi har en princip emot diskriminering, säger Chernor Bah.

Enligt honom handlar det också om pengar. The West African Examinations Council, WAEC, ansvarar för examinationer inför antagningen till gymnasiet och högskolan i Västafrika. Examinationerna kostar Sierra Leone pengar och när gravida tjejer misslyckades på proven såg den förra regeringen det hela som slöseri med resurser.

– Sedan lade de till de andra argumenten, till exempel att tjejerna skulle ha dåligt inflytande på andra, som om graviditeter skulle smitta, förklarar Chernor Bah.

Hösten 2015 införde regeringen med hjälp av bland annat FN:s barnorgan Unicef och Irish Aid alternativ undervisning för gravida skolflickor. Det presenterades i pressmeddelanden som en räddning för elever som annars hade blivit helt utan undervisning. Men Chernor Bah menar att centren nu har blivit en industri, en pengapåse, eftersom den inte är en del av den nationella budgeten

ENGAGERAD. Chernor Bah är medgrundare av och vd för den icke-statliga organisationen Purposeful Productions som kämpar för unga tjejjers rättigheter.

EFTERMIDDAG. Flickor i skoluniform på väg från skolan i huvudstaden Freetown.

► utan finansieras av utländska bidragsgivare.

Han säger att utbildningen är ojämn.

Tjejer i olika åldrar och med olika kunskapsnivå blandas i samma klass. De läser bara några få ämnen och har undervisning ett par gånger i veckan.

– På vissa av de center som vi har besökt träffades de bara en gång i veckan, berättar han. Lärarna behandlade flickorna som skit, som om de var dåliga människor. De var inte tränade att undervisa flickor där vissa var uppenbart traumatiserade och andra måste försörja sitt barn. Kvaliteten på utbildningen var hemsk.

Chernor Bah är nu försiktigt positiv. I mars 2018 valdes Julius Maada Bio från det socialdemokratiska partiet Sierra Leone People's Party till ny president. Han talar om mänskliga rättigheter, inkludering och om att stärka flickor. Under sitt första halvår införde Julius Maada Bio kostnadsfri grund- och gymnasieskola och betonade att det råder skolplikt i landet.

– Det var därför med stor besvikelse vi hörde talespersonen för utbildning berätta att förbudet för gravida skolflickor skulle vara kvar. Det är väldigt dumt, du kan inte ha skolplikt och sedan säga åt vissa elever att de inte får gå i skolan, säger Chernor Bah.

I maj 2018 anmälde bland andra den USA-baserade icke-statliga organisationen Equality Now skolförbudet till den västafrikanska regiondomstolen "The ECOWAS Court of Justice" i Nigeria.

Domstolen tar bland annat upp fall om mänskliga rättighetskränkningar. Den 4 mars ska fallet tas upp i domstolen.

På vägen till utbildningsdepartementet kör vår keke, en motordriven trehjuling, förbi stora affischer som uppmuntrar till kondom användning och manar till ett stopp för tonårsgraviditeterna

FÖRSVARAR FÖRBUDET. Brima Turay är regeringens talesperson i utbildningsfrågor. Han menar att gravida skolflickor gjort dåligt ifrån sig på viktiga prov och har dåligt inflytande på sina kvinnliga klasskamrater.

– en del av landets nationella kampanj. Keken svänger upp till vänster där området New England med utbildningsdepartementets ljusgula byggnader ligger. Här jobbar regeringens talesperson i utbildningsfrågor, *Brima Turay*.

Uppgifterna skiljer sig åt när det gäller frågan om förbudet infördes 2010 eller 2015. Enligt Brima Turay är det år 2010 som gäller. Då larmade examensnämnden WAEC den dåvarande regeringen i Sierra Leone om att antalet gravida skolflickor som fick underkänt var alarmerande. Regeringen bestämde att tjejer som var synligt gravida inte skulle få skriva proven eller delta i undervisningen förrän efter förlossningen.

Han säger att den nuvarande regeringen respekterar gravida flickors mänskliga rättigheter, men att den också måste respektera de övriga elevernas rättigheter:

– Om du har en gravid tjej i ett klassrum är budskapet till de andra eleverna tydligt: det är okej att bli gravid, du kan fortfarande gå i skolan. Vad skulle då hända med vår kampanj mot tonårsgraviditeter? Den skulle

ECOWAS

Economic Community of West African States, Ecowas, bildades 1975 och består nu av 15 stater i Västafrika. Högkvarteret finns i Nigeria. Samman slutningen är främst ett ekonomiskt samarbetsorgan men har också genomfört militära ingripanden, senast i Gambia i januari 2017. Interventionerna i Liberia och Sierra Leone på 1990-talet fick hård kritik.

Ecowas har också en domstol som tar upp kränkningar av mänskliga rättigheter i Västafrika.

REBELLISK BY. 17-åriga Adama har turen att bo i en liten by inne i landet som har bestämt sig för att trotsa det nationella förbudet mot gravida flickor i skolan.

BARNÄKTENSKAP:

13 procent av tjejerna är gifta när de fyller 15 år och 39 procent när de fyller 18 år.

KÖNSSTYMPNING:

Cirka 90 procent av kvinnor i åldern 15–49 år har utsatts för könsstympning.

åka ut genom fönstret. Och om de visar graviditetsymtom som att spotta, spy, svettas eller somna i klassrummet, det är inte ett bra exempel för de andra tjejerna.

Brima Turay berättar att cirka 8 000 tjejer är inskrivna på alternativa utbildningscenter. Där läser de basämnen som engelska, matematik, naturvetenskap och samhällsvetenskap:

– Att bli gravid ska inte vara slutet på elevernas utbildning eller liv. Men det måste ske på ett informellt utbildningscenter där de kan få särskilt stöd och där de inte blir överväldigade av för mycket skolarbete.

Varför inte stötta de gravida tjejer som misslyckades på proven i den vanliga skolan?

– De gick i samma vanliga skola på samma sätt som alla andra, samma salar, böcker och lärare, svarar han. Men i slutändan misslyckades de. Det måste ha haft med graviditeten att göra, det följde samma mönster, år efter år.

Brima Turay säger att de flickor som efter förlossningen uttrycker en vilja att återvända till den vanliga skolan har all rätt att börja igen. Jag berättar att vi har träffat en tjej som stängts ute från utbildningssystemet efter att hon fått barn.

– Det är nog för att hon höll det för sig själv, tror han. Om hon hade kommit till utbildningsdepartementet ... nej, ingen rek-

NYBLIVEN MAMMA. 17-åriga Adama, som inte vill medverka med sitt riktiga namn, tillsammans med sin nyfödda dotter. Hon är hemma och vilar just nu, men ska börja skolan igen så fort hon känner sig starkare.

tor har rätt att neka en tjej, som har fött sitt barn, rätten att komma tillbaka till skolan, om det finns plats.

Men Brima Turay tycks ändå inte helt övertygad om förbudet. Han har själv bott 15 år i USA och sett hur gravida flickor har fortsatt sin utbildning och vissa klarade sig bra.

– De som har den kapaciteten kan ha blivit missgynnade på något sätt. Det finns ingen tumstock för att mäta hur många som skulle klara sig. Examensnämnden tyckte

som sagt att antalet tjejer som blev underkända var alarmerande, säger Brima Turay.

Men alla följer inte reglerna. Bilen skumpar omkring bland hål och stora vattenpölar på den röda vägen ute i landet, några timmar från Freetown. I en liten by sitter en glad och livlig grundskolerektor framför sitt gula hus. Han och hans skolledarkollega har valt att gå emot regeringens order.

– Vi ser tjejernas potential. Inte ens gravi-

ditet kan stoppa dem från att gå i skolan, så vi uppmuntrar dem, säger rektorn, som vill vara anonym.

Ibland kommer regionens skolinspektörer till byn.

– Det finns en risk att vi förlorar våra jobb, så vi säger till inspektörerna att vi ska vidta åtgärder mot tjejerna, att de inte ska gå i skolan, och så går inspektörerna, säger rektorn med ett kluckande skrott.

Men det finns fortfarande ett stigma mot gravida tonåringar och en sexuell utsatthet

► bland unga tjejer. I ett hus längre bort bor 17-åriga Adama, som inte vill medverka med sitt riktiga namn. Vi sitter i ett dunkelt rum som är tomt, så när som på ett par stolar, och cementpåsar som står travade mot väggen. Den söta doften av rök tränger in från elden som brinner på baksidan av huset. I Adamas famn vilar den en månad gamla dottern.

Adama blev gravid efter att en vän introducerat henne för äldre män. Hennes lärare uppmuntrade henne att fortsätta skolan och hon deltog i undervisningen fram till den nionde månaden i graviditeten. Men hon blev trakasserad av andra elever.

– Jag mådde dåligt av det, men fortsatte att gå i skolan eftersom jag vill få en utbildning, berättar Adama.

Nu bor Adama tillsammans med dotterns 45-åriga far och hans mamma och syster. Planen är att börja plugga igen, så fort hon känner sig tillräckligt stark.

Tillbaka i Freetown sjunger och klappar barnen på förskolans gröna veranda. 21-åriga Patience Kannah, som vi träffade i början, rättar till dottern Felicias klänning. Förskolan är privat och Felicias pappa, som jobbar på en fabrik, betalar avgiften. Patience Kannah har engagerat sig i

PÅ FÖRSKOLAN. Patience Kannah gör fyraåriga dottern Felicia redo för den privata förskolan som Felicias pappa betalar för. Bredvid sitter Patience Kannahs kusin Samba.

den kampanj som drivs av The Coalition for Girls Education för att häva förbudet mot synligt gravida tjejer att gå i skolan. Hon gör det både för sin egen skull och för att hjälpa andra i samma situation.

– Jag vill fortfarande göra något med mitt liv, säger hon. ■■■

fött har många unga mammor inte råd med barnomsorg och kan inte förlita sig på stöd från familjen för att kunna återvända till skolan.

– Vi har också sett de senaste åren att många av tjejerna som stängts ute från skolan blir gravida igen. De har tappat hoppet om skolan och om en bättre framtid, säger Jaiah Kai Kai, kampanj- och tillväxtchef och Amnestys representant i nätverket The Coalition for Girls Education.

Han berättar att skolorna hade familjelivsutbildning före inbördeskriget 1991-2002. Då fick eleverna lära sig om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

– Vi vill att det ska införas igen, i dag får de ingen sexualundervisning, säger han.

JENNIE AQUILONIUS

AMNESTYS RAPPORT

I NOVEMBER 2015 publicerade Amnesty International rapporten "Shamed and blamed: Pregnant girls' rights at risk in Sierra Leone". Amnesty uppmanade Sierra Leones regering att garantera flickors rätt till utbildning och att inte utsättas för diskriminering. Enligt rapporten tar skolförbudet inte hänsyn till den höga nivån av sexuellt våld i Sierra Leone. Amnesty intervjuade skolflickor som berättade att de utsattes för "tester" i skolan. Personalen tog dem på bröstet och magen för att se om de var gravida och en del tvingades också lämna urinprov.

Det är framför allt de fattigaste flickorna som blir gravida. I sin rapport menar Amnesty också att förbudet får vida konsekvenser i ett land där bara 52 procent av tjejerna mellan 15 och 24 år är läs- och skrivkunniga. När barnet är

Fattigdom och krig

I över tio år utkämpades ett skoningslöst inbördeskrig i Sierra Leone. Nu är den politiska situationen stabil men fattigdomen är fortfarande utbredd trots rika naturtillgångar. Landet räknas till ett av fattigaste länderna i världen.

TEXT: ULF B ANDERSSON

MÖDRADÖDLIGHET

I Sierra Leone dör många kvinnor i samband med graviditet, förlossning eller komplikation relaterad till födseln. Mödradödligheten har minskat i världen men fortfarande dör drygt 800 kvinnor varje dag.

FN-organet UNFPA uppgav i maj 2018 att Sierra Leone är värsta landet i världen när det gäller mödradödlighet. En av 17 kvinnor riskerar där att dö i mödradödlighet.

Enligt en lag från 1861 är abort olagligt. Parlamentet beslöt år 2016 att göra abort lagligt men den före presidenten **Ernest Bai Koroma** vägrade efter protester från religiösa grupper att skriva under lagen.

KAMPANJ. I september 2009 arrangerade Amnesty en karavan genom Sierra Leone för att på möten lyfta upp frågan om mödradödlighet. FOTO: AI

KRIGET

År 1991 inledde RUF, Revolutionary United Front, ett uppror. Det anses att RUF:s ledare **Foday Sankoh** i slutet av 1980-talet träffade **Charles Taylor** från Liberia i ett av de träningsläger Libyens ledare **Moammar Khadaffi** hade i Libyen för att träna västafrikanska "revolutionärer". Julen 1989 inledde Taylor ett uppror i Liberia som resulterade i ett förödande inbördeskrig som med några avbrott pågick till år 2003.

Foday Sankoh och RUF fick sedan hjälp av Taylor och i spelfilmen "Blood Diamond" (2006) skildras hur diamanter från Sierra Leone byts mot vapen förmedlade via Liberia.

Det beräknas att omkring 50 000 personer dödades under inbördeskrigets elva år och otaliga grymheter, däri-

FOTO: ENRIC MARTI/AP/TT

SEGERRUS. Soldater från RUF i utkanten av huvudstaden Freetown den 10 juni 1997.

bland stympningar, blev krigets kännetecken. Många av de stridande var barnsoldater.

Västafrikanska samarbetsorganet Ecomog ingrep militärt liksom Storbritannien och från hösten 1999 även FN som skickade över 17 000 soldater.

RÄTTEGÅNGAR

FN:s säkerhetsråd beslöt i augusti 2000 att upprätta "Specialdomstolen för Sierra Leone". Elva personer har åtalats för grova brott som har begåtts efter 1996. RUF:s ledare **Foday Sankoh** greps år 2000 men avled i häkte 2003. Sju dömda personer avtjänar nu straff på mellan 20 och 52 års fängelse.

Liberias tidigare president **Charles Taylor** greps på flykt i Nigeria 2006 och ställdes inför rätta i Haag, dit rättegången flyttades av säkerhetsskäl. År 2013 fastställdes en dom på 50 års fängelse som Taylor nu avtjänar i Storbritannien. Han dömdes mot sitt nekande för att genom stödet till RUF ha burit ansvar för brott i grannlandet Sierra Leone.

FOTO: WIKIMEDIA

Kamp mot det sexuella våldet

Amnesty i Sierra Leone kämpar mot polisbrutalitet och våldtäkter – och för mötesfriheten. Den nya regeringen har tänt ett försiktigt hopp om förändring.

TEXT: JENNIE AQUILONIUS FOTO: YLVA SUNDGREN

+ AMNESTY I VÄRLDEN

Amnesty International har sektioner i närmare 60 länder. Därtill finns strukturer i några länder och ett antal nationella kontor. Gemensamma beslut fattas i "Global Assembly", där alla sektioner och strukturer har en röst var.

Svartgula rapporter är på väg att bryta sig ut ur de hoptejpade papplådorna. Amnesty Internationals sektion i Sierra Leone är mitt i flytten till en annan del av huvudstaden Freetown.

– Det är för bullrigt här, och hyran blir bara högre, säger **Jaiah Kai Kai**, som är kampanj- och tillväxtchef, när han visar in i de nästan helt tomma lokalerna.

Jaiah Kai Kai

Inne hos **Solomon Sogbandi**, Amnestychef i Sierra Leone, får en fläkt luften att svepa över det stora bruna skrivbordet för att övervinna hettan. Amnesty å sin sida, gör sitt bästa för att försvara mötesfriheten i ett av världens fattigaste länder. I juli

förra året släppte organisationen rapporten "A Force for Good?" som visar hur polisen hindrat mötesfriheten under de senaste tio åren.

I Sierra Leone råder yttrandefrihet, föreningsfrihet och mötesfrihet. Men friheterna inskränks av lagen om allmän ordning från 1965. Den som vill organisera en demonstration måste informera polisen – som kan säga nej. Enligt Amnesty har det

framför allt varit politiska oppositionspartier och kritiska civilsamhällsorganisationer som hindrats från att utöva sina rättigheter. När människor ändå samlas till fredliga protester möts de ofta av övervåld och blir arresterade.

– Vi har ett antal fall där våldet har lett till allvarliga skador och dödsfall, säger **Solomon Sogbandi**.

En 16-åring dog till exempel 2017 när polisen sköt rakt in i en folkmassa i samband med studentprotester i den södra provinsen Bo. Polisen utreder sig själv men deras beslut och utredningar blir inte offentliga.

– Det verkligen frustrerande är att poliser som dödat människor inte blir ordentligt åtalade. Det måste bli ett slut på straffriheten, säger **Solomon Sogbandi**.

Lagen om allmän ordning påverkar också yttrande- och pressfriheten. Myndigheterna tolkar den som att det är olagligt att kritisera regeringen och konstitutionen, något som framför allt drabbar journalister.

Solomon Sogbandi berättar att tidigare regeringar lovat att ta bort bestämmelser som inskränker mötes-, förenings- och yttrandefri-

AMNESTY I SIERRA LEONE

AMNESTY INTERNATIONAL etablerades i Sierra Leone 1982 och landet blev en egen sektion 1989. Här jobbar i dag fem personer under ledning av chefen **Solomon Sogbandi**: en kampanj- och tillväxtchef, en finans- och administrativ chef, en koordinator för utbildning om mänskliga rättigheter, en administrativ assistent och en chaufför. Idag har sektionen 4 528 medlemmar. Under perioden 2010–2014 hade Sierra Leone-sektionen ett utbytessamarbete med svenska Amnesty.

För Sierra Leones del ledde samarbetet till att sektionens styrning och ledning utvecklades. Styrelsen arbetar sedan dess mer strategiskt för att peka ut riktningen för sektionens ledning. Stadgarna sågs också över och olika riktlinjer togs fram.

ten. Men inget har hänt. Den nya regeringen har också lovat att se över lagen. **Solomon Sogbandi** är försiktigt hoppfull:

– Nu gäller det att vänta och se. Men vi ser att de är redo att göra något. Vi har haft en rad möten med vicepresidenten, ministrar och parlamentariker.

Det finns fler löften. Amnesty leder ett nätverk för människorättsförsvarare i Sierra Leone som har föreslagit en lag för att skydda dessa personer. Den nya regeringen är positiv säger **Solomon Sogbandi**:

– De säger att de vill kontrollera att förslaget inte strider mot konstitutionen eller andra lagar.

På frågan om vad **Solomon Sogbandi** helst vill förändra kommer svaret snabbt:

– Jag vill se ett slut på det sexuella våldet mot kvinnor.

Varje dag när han slår på radion kommer rapporter om sexuella övergrepp. Radion berättar om våldtäkter på allt från 85-åriga kvinnor till spädbarn. Det finns, enligt **Sogbandi**, bra lagar som ska skydda flickor och kvinnor, problemet är den straffrihet som råder även här:

– En god nyhet är att presidenten har sagt att han vill se till att alla som befins skyldiga till våldtäkt mot barn ska dömas till livstids fängelse. Det är rätt signal!

Solomon Sogbandi ser också förbättringar både när det gäller barnäktenskap och könsstympning. De traditionella sederna förekommer, men medvetenheten om att de kränker barns mänskliga rättigheter har ökat både bland allmänheten och politiker. I december 2018 lanserade landets första dam, presidenthustrun **Fatima Bio**, till exempel programmet "Hands Off Our Girls" som vill få ett slut på barnäktenskap och minska tonårsgraviditeterna. ■■■

AMNESTYCHEF I SIERRA LEONE. **Solomon Sogbandi** upplever att det har skett förbättringar när det gäller mänskliga rättigheter i landet, särskilt när det gäller barnäktenskap och könsstympning, men det finns fortfarande en hel del att göra.

"SÄTT STOPP FÖR TIGGERIFÖRBUDEN"

SVERIGE. Efter att Högsta förvaltningsdomstolen den 17 december 2018 gav Vellinge kommun rätt att införa tiggeriförbud på vissa platser i kommunen vill nu flera kommuner införa restriktioner mot tiggeri. I Staffanstorps kommunstyrelsen fattat beslut om tiggeriförbud och i Bromölla har Allmänna nämnden tagit samma beslut. I Eskilstuna hoppas kommunled-

ningen få rätt om ett tidigare fattat beslut som har överklagats. I Katrineholm ska fullmäktige i april ta upp frågan.

I ett uttalande den 12 februari krävde Amnesty att "vågen av tiggeriförbud måste stoppas":

– Vi är många som förstår att fattigdom inte kan förbjudas och bestraffas – utan måste bekämpas med rättighetsperspektiv och sociala insatser. **||||**

FOTO: DOUGLAS HOOK/NURPHOTO/SIPA/TT

"Ett exempel för hela världen"

Sri Lankas president **Maithripala Sirisena** sade i parlamentet den 7 februari att avrättningar av personer dömda för narkotikabrott ska börja verkställas inom tre månader. Ingen har avrättats i Sri Lanka sedan 1976. Vid ett besök i Filippinerna i januari sade Sirisena att president **Rodrigo Duterte**s krig mot narkotikan är ett exempel för hela världen. 10 000 personer beräknas ha dödats.

"FRIGE AHMADREZA DJALALI FRÅN FÄNGELSET I IRAN"

SVERIGE. Den 23 januari överlämnades underskrifter från närmare 200 Nobelpristagare och professorer som kräver att **Ahmadreza Djalali** omedelbart släpps fri till Irans ambassad i Stockholm.

Det var Amnesty och Kungliga Vetenskapsakademien som överlämnade ett brev författat av biokemisten **Richard Roberts**, som tilldelades Nobelpriset i medicin 1993. Brevet riktar sig till Irans högste ledare, ayatolla **Kha-**

menei, och ber honom att ingripa personligen för att garantera att Ahmadreza Djalali får bästa möjliga vård, behandlas human och rättvist samt frigges så snart som möjligt så att han kan återvända hem till sin familj.

Ahmadreza Djalali greps den 25 april 2016 och dömdes den 21 oktober 2017 till döden i Iran för ett påstått samarbete med Israels regering. Han är forskare vid Karolinska institutet och har bott i Sverige i nio år med sin familj. **||||**

FOTO: AI

NOBELPROTEST. **Andrea Bodekull** från svenska Amnesty och **Elisabeth Rachlew**, ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien.

"Utomrättsliga avrättningar"

Amnesty International anklagar en specialstyrka inom polisen i Venezuela för utomrättsliga avrättningar av sex unga män under några dagar i januari.

VENEZUELA. Den 20 februari höll Amnesty presskonferens i Venezuelas huvudstad Caracas för att presentera rapporten "Hunger, punishment and fear, the formula for repression in Venezuela". Organisationen har undersökt händelser under perioden 21–25 januari och riktade skarp kritik mot Venezuelas regering och president **Nicolas Maduro**.

– Myndigheterna under **Nicolas Maduro** försöker använda fruktan och straff för att utöva social kontroll mot dem som kräver förändringar, sade **Erika Guevara-Rosas**, Amnestys Amerikachef, vid

presskonferensen som hölls hos Amnestys sektion i Venezuela. **Maduros** regering attackerar de fattigaste i samhället, de som regeringen påstår sig försvara. Istället utsätts de för mord, fängslanden och hot.

Amnesty har samlat in över 50 vittnesmål från delstaterna **Lara**, **Yaracuy** och **Vargas** samt områden i **Caracas**. Under 21–25 januari dog 41 personer under protestmanifestationer, samtliga av skottskador. Över 900 personer greps på godtyckliga grunder, därav 137 barn och ungdomar. Amnesty granskade sex fall i staden **San Felipe** den 23 januari. En förundersökningsdomare som hade hand om tre av fallen förklarade att hon beordrats att hålla ungdomarna i häkte trots att det saknades laglig grund. När hon klagade avskedades hon och

MOT MADURO. Demonstrationer för och mot president **Nicolas Maduro** har varit talrika i Venezuela sedan 20 januari. Här oppositionsangängare i **Caracas** 2 februari.

har sedan lämnat Venezuela.

I staden **Carora** dödades 29-åriga **Luis Enrique Ramos Suárez** enligt Amnesty av en specialstyrka, **FAES**, i sitt hem. Han hade berättat i sociala medier om en demonstration mot president **Maduro**. Han var enligt Amnesty en av sex unga män som utomrättsligt avrättades i januari.

Amnesty uppmanar nu FN:s råd för mänskliga rättigheter att ta sig an "den totala strafffriheten" som råder i Venezuela och vill också att ICC, Internationella brottmålsdomstolen, i Haag fortsätter sin preliminära undersökning av landet.

Nyhetsbyrån Reuters försökte förgäves få en kommentar från Venezuelas informationsministerium till Amnestys rapport.

I januari utropade **Juan Guaido**, nationalförsamlingens ordförande, sig själv till interimspresident i väntan på presidentval. Amnesty tar inte ställning till frågan om **Guaido** eller **Nicolas Maduro** är den legitime presidenten.

– Mänskliga rättigheter handlar inte om byte av regim, sade **Alex Neve**, generalsekretär i Amnestys sektion i Kanada till The Canadian Press. Oavsett vem som har makten, eller vem som kommer att ha makten, så handlar det om en strategi för att skydda mänskliga rättigheter. **||||**

Ulf B Andersson

ÖVERRASKNING I VALET I EL SALVADOR

EL SALVADOR. Den 3 februari hölls presidentval i El Salvador och redan i första valomgången vann den 37-åriga **Nayib Bukele** en överraskande storseger. Han fick 53 procent av rösterna i ett val som övervakades av 4 500 valobservatörer. Kandidaten från högerpartiet **ARENA**, **Carlos Calleja**, fick 32 procent medan **Hugo Martinez** från **FMLN** endast fick 14,4 procent.

Sedan inbördeskrigets slut 1992 har **ARENA** och den tidigare vänstergerillan **FMLN** växlat vid makten och **FMLN** har sedan år 2009 haft presidentposten. Resultatet av presidentvalet ses som ett utslag av missnöje med de dominerande partierna och

Nayib Bukele

Nayib Bukeles kampanjslogan "Det finns tillräckligt med pengar om ingen stjälar" gick hem. **Bukele** har tidigare tillhört **FMLN** men var nu kandidat för konservativa partiet **Gana**, "den storslagna alliansen för nationell enhet".

Amnesty International, som har arbetat för att avskaffa det totala abortförbudet som infördes i El Salvador 1998, hade våren 2018 förhoppningar att abortlagen skulle mildras då ledamöter inom **FMLN** då arbetade för en förändring. Med de nya politiska styrkeförhållandena har utsikterna för en ny abortlagstiftning minskat. **||||**

DÖDSSTRAFF HOTAR 131 ÅTALADE

KAMERUN. I januari greps 131 personer från oppositionspartiet **MRC**. De ska nu ställas inför en militärdomstol i Kamerun och hotas av dödsstraff för bland annat uppror. Bland de åtalade finns **MRC:s** ledare **Maurice Kamto** som blev tvåa i presidentvalet den 7 oktober 2018 med 14 procent av rösterna. President **Paul Biya**, som har styrt sedan 1982, har slagit ner hårt på protester efter valet.

– Det är fasansfullt att de kamerunska myndigheterna överväger att döma **Maurice Kamto** till döden för att han har vågat delta i en fredlig protest, sade Amnesty. **||||**

ROMER UNDER ATTACK

I Bulgarien bor många romer i bosättningar. Våldsamma attacker och tvångsvräkningar förekommer, nu senast utanför Plovdiv. Högerextremisterna i regeringen ser en chans att vinna väljare i EU-valet genom att hetsa mot romer.

TEXT & FOTO: JODI HILTON ÖVERSÄTTNING: NINA LEKANDER

På andra sidan en ödetomt, där ett gäng herrelösa hundar stryker runt, ligger en bosättning som består av envåningsbaracker, mittemot några sjabbiga hyreslängor i Stolipinovo utanför den bulgariska staden Plovdiv.

Stolipinovo byggdes som bostadsort åt dem som flyttade från landsbygden för att få jobb i industrisektorn under kommunisttiden. Bland dem som då slog sig ner här fanns tusentals romska familjer.

När kommunistregimen hade fallit 1989 ökade den romska befolkningen ytterligare.

I dag är Stolipinovo ett av de största romska gettona i Europa med ungefär 50 000 invånare.

Katerina Asenova, 34-årig trebarnsmor, börjar tröttna på att bo här. Hon och hennes man hyr en lägenhet tillsammans med sina föräldrar och två systrar för 40 euro i månaden. De trängs i det enda av de tre rummen som fungerar.

Det är flera hål i taket och mögliga väggar och ingen elektricitet. Men här finns en vedspis, en 160-centimetersäng och en gammal matta på golvet.

FÖRSTÖRDA HEM. En grävskopa röjer undan resterna av tre förstörda hus i byn Voyvodinovo nära Plovdiv.

– Rena misären, säger Katerina Asenova. Jag vill bara flytta hem.

”Hemma” är en romsk bosättning i utkanten av byn Voyvodinovo, tio kilometer härifrån. Där ockuperades 17 hus av hennes 76 släktingar tills de kördes ut för någon månad sedan.

roligheterna började den 6 januari. En del säger att korpralen Valentin Dimov, småfull efter Trettondagsfirandet, med sin bil körde på två romska bröder, 17 och 21 år, för att sedan

stanna och skälla ut dem för att de stod i vägen. Andra säger att pojkarna stoppade bilen och angrep honom. Borgmästaren Dimitar Tosev påstår att Valentin Dimov hittades svårt misshandlad, blödande från näsa och öron. Han fördes till sjukhuset och opererades för ”flera frakturer i ansiktet”, detta enligt Focus News Agency. De romska killarna greps direkt. När ryktena spreds i byn växte spänningarna.

– Borgmästaren kom och varnade oss, säger Katerina Asenovas pappa Yosu Asenov, 60 år. Han sade att vi måste flytta.

BULGARIEN

HUVUDSTAD:
Sofia.

POLITIK: Efter nederlaget i andra världskriget blev Bulgarien en folkrepublik och tillhörde den sovjetiska sfären i Europa. Kommunistregimen tvingades avgå 1989. Landet blev medlem i Nato 2004 och i EU 2007. Efter valet 2017 återkom Bojko Borisov från högerpopulistiska GERB, Nationella rörelsen för stabilitet och framsteg, som premiärminister. I regeringen ingår flera partier, däribland högerextrema Förenade patrioter.

YTA: 110 994 km²
(Sverige
449 964 km²)

BEFOLKNING:
7,2 miljoner.

STÖD. Vasil Kadrinov hjälper vräktas romska familjer.

Nästa kväll satte det igång. Hundratals arga män flockades kring romernas hus. Några kastade sten, vissa ville slåss. Först stängde de skräckslagna familjerna in sig. "Det var som ett krig", vittnar Yosu Asenov.

Några timmar senare flydde de romska familjerna, under en av årets kallaste nätter, över åkrar och ängar med sina barn i släptåg. Väl framme vid motorvägen ringde Yosu Asenov en taxichaufför som ordnade tio bilar som hämtade upp dem.

De kommande dagarna kom en gränskopia och började riva. Tre hus revs, flera skadades. Kvarvarande hus märktes med order om rivning med hänvisning till att de riskerade att kolaspa. Enligt bulgarisk lag måste de boende personligen ta emot rivningsorder som förklarar orsakerna och ger dem tillräckligt med tid för att opponera sig i domstol. Om det misslyckas har de rätt att ta med sig tillhörigheter och byggmaterial.

Andon Paketov, 64, som är farbror till de misstänkta pojkarna och vars hushåll omfattar hans fru, yngsta son, svärdotter och barnbarn, fick aldrig tid till något annat än flykt. Hans hem förstördes tillsammans med alla ägodelar bara några dagar efter bråket.

En annan bostad tillhörde Nasko Paketov, 49, pappa till killarna som hamnade i bråket på vägen. En tredje bostad – ockuperad av Asen Ilinov, 42 – delade vägg med ett av hushållen i familjen Paketov. Sammanlagt förlorade 15 människor sina hem, de flesta barn. Familjerna har levt här i mer än tre decennier.

– Under kommunisttiden byggdes den

HÖGEREXTREMT MÖTE. "Detta är Bulgarien, inte Zigenia" slår det på plakat vid ett högerextremt möte i byn Voyvodinovo.

här sortens hus med föga hänsyn till vem som ägde marken, särskilt i byarna, och var allmänt accepterade, förklarar Vasil Kadrinov, som är organisatör i området.

Det beräknas att över 25 procent av Bulgariens romska befolkning bor i illegala bostäder. Enligt den senaste folkräkningen år 2011 var 325 000 av landets 7,2 miljoner invånare romer. Europarådet har dock uppskattat att antalet romer är cirka 750 000.

Vasil Kadrinov menar att lösningen ligger i att tillåta romerna att köpa marken och legalisera sina bostäder. Men byns borgmästare Dimitar Tosev håller inte med. Han säger att husen ligger på kommunal mark:

– Jag sade ju åt dem att de måste flytta förr eller senare.

Under de kvällar som följde i januari samlades folk från extremhögerpartier i byns centrum. De höll tal och pekade ut de bulgariska romerna som en smittohärd för sociala problem och massade "Bulgarien till bulgarerna, zigenarna till Zigenia".

Vid en presskonferens i byn den 8 januari slog Bulgariens försvarsminister och vice premiärminister Krasimir Karakachanov fast att "Zigenare i Bulgarien har blivit exceptionellt fräcka. Det kan inte fortsätta, toleransen i det bulgariska samhället har tagit slut".

Krasimir Karakachanov leder det högerextrema nationalistpartiet VMRO, Inre Makedoniens revolutionära organisation,

FÖRDRIVNA. Ivanka Asenova, Ivanka Angelova och Velichka Asenova, var några av av romerna som efter hot lämnade byn Voyvodinovo.

som förespråkar ett Storbulgarien och vars retorik kännetecknas av antiziganism och hets mot andra minoriteter i Bulgarien. Partiet ingår i Förenade patrioter, en allians av högerextrema partier som sitter i regeringen sedan valet 2017.

Sex dagar senare samlades demonstranter för romernas rättigheter utanför regeringskansliet. De anklagade Krasimir Karakachanov för hets mot folkgrupp och krävde hans avgång.

– De senaste månaderna har vi sett ett ökande etniskt hat och splittring i hela Europa, och vårt land är tyvärr inget undantag. Detta fenomen oroar alla de bulgariska medborgare för vilka de europeiska demokratiska värdena är en moralisk kompass, sade det judiska samfundet i huvudstaden Sofia, i ett uttalande.

Synagogan i Sofia drabbades i januari av vandalisering.

Daniela Mihailova är juridisk chef på organisationen "Equal Opportunities Initia-

FÖRSTÖRT HUS. Andon Paketov där hans hus stod innan det revs i januari. Han försökte återvända i början av februari men tvingades bort av polis och de lokala myndigheterna.

tive Association", som arbetar för att stärka romernas position i Bulgarien. Hon är en av författarna till rapporten "Roma evictions and demolition of Roma houses" som granskar tvångsvräkningar av romer. Daniela Mihailova förklarar att de allt frekventare tvångsflyttningarna av romska familjer ofta är knutna till dagspolitiken:

– Varje gång vi går in i en valrörelse blir dessa händelser fler och fler, säger hon och refererar till en nyligen utförd opinions-

MÖTE. Invånare från byn Voyvodinovo träffar en advokat och aktivisten Vasil Kadrinov i Stolipinovo där de tillfälligt inhyses efter att blivit vräkta.

undersökning som visade att 70 procent av de tillfrågade höll med Krasimir Karakachanov.

I maj är det EU-val och senare i år hålls kommunalval i Bulgarien.

– I tidigare opinionsundersökningar hade nationalisterna knappt en chans att komma in i EU-parlamentet, men efter den här ”händelsen” fick de plötsligt vind i seglen, säger Daniela Mihailova.

De konflikter mellan romer och bulgarer som leder till protester och sedan rivning av romska hem har blivit fler de senaste åren, där händelserna i Asenovgrad (2017) och Grmen (2015) fått stor uppmärksamhet.

Den bulgariska Helsingforskommittén, som i domstolar har stött romerna mot tvångsvräkningarna, har anlitat en samfällighetsorganisatör och en jurist för att hjälpa familjerna i Voyvodinovo att överklaga i rätten och få kommunen att stoppa rivning av hus medan ärendet behandlas i domstol.

Tidigare har Helsingforskommittén drivit liknande ärenden till Europadomstolen för mänskliga rättigheter i Strasbourg. I ett viktigt fall, ”Yordanova and others v. Bulgaria”, hade huvudstaden Sofia försökt tvångsvraka 200 människor från en bosättning. Europadomstolen fann att Bulgarien hade brutit mot Europakonventionen, vilken garanterar rätten till hem och familjeliv och förbjuder myndigheter att förhindra dessa rättigheter. Dessutom betonade domstolen nödvändigheten i att skydda socialt missgynnade grupper.

Ett annat fall togs upp i FN:s kommitté för mänskliga rättigheter, ”Naidenova and others v. Bulgaria”, och där slogs fast att Bulgarien hade brutit mot artikel 17 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, som definierar rätten till egendom.

Krassimir Kanev, ordförande för den bulgariska Helsingforskommittén, säger att den bulgariska lagen behöver förändras:

– Man kan inte avhysa på godtyckliga grunder och lämna människor utan tak över

huvudet. Men i bulgarisk lag, om någons hus förstörs, så är ”ingen skyldig att förse denne med någonting”.

Amnesty International har kritiserat de bulgariska makthavarna för att fortsätta genomföra tvångsevakueringar av romer utan att ordna adekvata ersättningsbostäder och därvid lämna många familjer hemlösa.

I staden Stora Zagora i mellersta Bulgarien övervakar nu Vasil Kadrinov ett projekt som ska hjälpa sårbara invånare att förvärva

den mark som husen står på så att de boende inte kan fördrivas.

Samtidigt planeras storskaliga rivningar av en romsk bosättning i kuststaden Varna för att ge plats åt ett stort investeringsprojekt. De boende har missat tiden för en överklagan och har ingenstans att ta vägen.

– Jag tvivlar starkt på att de kommer att erbjudas ersättningsboenden, säger Daniela Mihailova. De kommer heller inte att kunna kräva det, eftersom det inte ges subventionerade bostäder till folk som har bött i olovligt byggda hus. ■■■

PÅ VÄG BORT. Tvååriga Miela Yordanova med sin ryggsäck och docka när de lämnar den bosättning som varit de romska familjernas hem i decennier.

Hårda fängelsedomar

En fiskhandlares brutala död blev startskottet för en av de största proteströrelserna i Marockos moderna historia. Två år har gått och drygt 500 fängelsedomar har fallit sedan dess.

TEXT & FOTO: FANNY HEDENMO

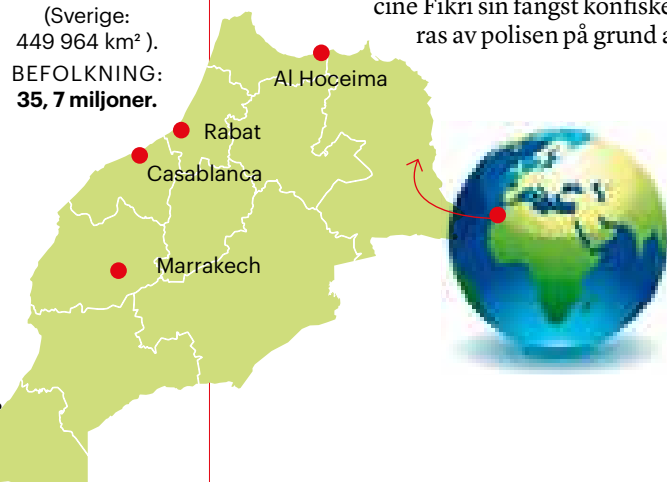
MAROCKO

HUVUDSTAD:
Rabat.

POLITIK: Marocko bildades 1956 när Frankrike och Spanien lämnade sina kolonier. Spanien behöll dock enklaverna Ceuta och Melilla. Sedan 1975 okuperar Marocko Västsahara. Landet är en monarki där Muhammad VI nu är kung. Premiärminister Saadeddine Othmani från islamistpartiet PJD leder sedan 2017 en bred koalitionsregering med liberala rojalister och socialister.

YTA:
446 550 km²
(Sverige:
449 964 km²).
BEFOLKNING:
35,7 miljoner.

Förmiddagssolen kastar ett gult sken över Amnestys huvudkontor i Marockos huvudstad Rabat. På väggarna i det lilla konferensrummet hänger bilder på kvinnliga människorättskämpar, uppmärksammade i Amnestys globala kampanj Write for Rights, som i Sverige kallas "Skriv för frihet". En av dem är Nawal Benaissa.

Denna decemberdag är hon här för att ta emot en gul låda, full av hundratals uppmuntrande brev från aktivister över hela världen. Hon, den 37-åriga fyrbarnsmamman från Al Hoceima, blev ansiktet utåt för en av Marockos största proteströrelser i modern tid.

När jag engagerade mig i Hirak-rörelsen hade jag inga politiska pretentioner. Jag deltog för att kämpa för mänskliga rättigheter. För rätten till utbildning och sjukvård. Allt det som staten säger sig värna. Idag har vi snarare bevis för det motsatta, säger hon.

Hirak du Rif – döpt efter arabiskans ord för "rörelse" – föddes i sviterna av fiskhandlaren Mohcine Fikris brutala död.

Kvällen den 28 oktober 2016 såg Mohcine Fikri sin fångst konfiskeras av polisen på grund av

ett säsongsbetonat förbud. I desperation hoppade Mohcine Fikri ner i sopkompresorn där fisken hade slängts. På videor från händelsen ses han långsamt klämmas ihjäl, till chockade åskådares desperata skrik och böner.

Händelsen blev en katalysator för den desperation som sedan länge slagit rot hos befolkningen i Al Hoceima, en bergig kuststad insprängd mellan Rif-bergen i norra Marocko och Medelhavet. Staden tillhör en av landets fattigaste regioner. Arbetslösheten är nästan två gånger så hög som det nationella snittet, och infrastrukturen är kraftigt eftersatt.

Två av regionens viktigaste inkomstkällor är hemskickade pengar från diasporan i Europa och Nordamerika, och odling och export av cannabis. Men de har äventyrats de senaste åren, säger professorn och samhällsvetaren Khalid el Bekkari; en konsekvens av finanskrisen 2008, och omfattande vattenbrist i regionen.

Trots upprepade löften om investeringar och satsningar har centralmakten i Rabat misslyckats totalt med att bryta marginaliseringen, eller ignorerat den, säger han.

Rif-regionen bär också på en historia av kamp. År 1921 utropade klanledaren Muhammad Abd el-Krim republiken Rif, en självständig stat med knappt en halv miljon invånare. Republiken blev kortlivad – fem år senare upplöstes den, och området föll återigen under spanskt kolonialstyre.

Sedan Marockos självständighet 1956 har regionen gjort otaliga försök till uppror mot det marockanska kungahuset, med

stoppade protesterna

blodiga vedergällningar som följde.

Det är en historiskt spänd och konfliktfylld relation mellan Rif och centralmakten. Ingen av sidorna har egentligen något förtroende för varandra, säger Khalid el Bekkari.

Hirak-demonstranterna utmålades tidigt som separatister, både i nationell media och av regeringsrepresentanter. Över folkmassornas

huvuden vajade ju Rif-republikens flagga, halvmånen och stjärnan, mot en vit och röd bakgrund, sade de.

Men de slagord som skanderades på Al Hoceimas torg uttryckte ingen vilja att bryta sig loss från Marocko. Hirak-rörelsen krävde fler arbetstillfällen och bättre vägar men också ett universitet och ett sjukhus med en onkologisk avdelning.

När Nasser Zefzafi seglade upp som inofficiell ledare för Hirak-rörelsen hade

ILSKA. Demonstration i Casablanca den 28 juni 2018 i protest mot domarna mot 54 aktivister och journalister, däribland Hirak-rörelsens ledare Nasser Zefzafi.

BEGRAVNING. Fiskhandlaren Mohcine Fikri begravs i Imzouren den 30 oktober 2016. Hans död blev starten på protesterna i Rif-bergen.

FOTO: MOHAMED MOUHA/WIKIMEDIA

BERBER

Omkring en tredjedel av invånarna i Marocko beräknas vara berber, urfolket i Nordafrika. De flesta är idag sunnimuslimer men har bevarat sitt eget språk och kultur.

demonstrationerna redan pågått i flera månader. Runt honom knöts nu rörelsens identitet. Nasser Zefzafi var en man av folket, 39 år gammal och arbetslös, men med en pigg blick och en karismatisk retorik som gav ett eko långt utanför Al Hoceima.

– Zefzafi var motsatsen till eliten. Han blev en symbol som många kunde identifiera sig med – även de som inte har för vana att intressera sig för samhällsfrågor, än mindre delta i sociala protester, säger Khalid el Bekkari.

I maj 2017 greps Nasser Zefzafi. Strax därpå spreds en video på sociala medier – Nasser Zefzafi i fängelsets gråa korridor, med blåmärken över armarna och benen.

Nasser Zefzafis frånvaro tog *Nawal Benaissa* över stafettpippen. Men, poängterar hon, hon har aldrig kallat sig ”ledare”.

– Jag ville inte ta den rollen! I rörelsen fanns aktivister med mycket mer kompe-

tens än jag. Men när Zefzafi greps märkte jag att mina bröder och systrar började tappa hoppet. Det behövdes någon som kunde uppmuntra dem, någon att samlas kring, förklarar hon.

Som kvinna, och dessutom mamma till fyra små barn, skulle Nawal Benaissa komma att få ett starkt symbolvärde. Hirak-rörelsen kännetecknades tidigt av en mångfald, ovanlig för det patriarkala Marocko. Och medan männen i Al Hoceima greps av polisen var det kvinnorna som klev fram till frontlinjerna; mödrar, systrar, döttrar, fruar.

Nawal Benaissa rycker på axlarna. För henne är det självklart. I Rif-regionen har kvinnor alltid spelat en avgörande roll i kampen för rättvisa, säger hon, och pekar på att det är ett faktum som historieskrivningen har negligerat:

– Kön spelade ingen roll. Vi kämpade ju alla för samma mål.

Men rollen som språkrör för Hirak-rörel-

PROTESTLEDARE. Nasser Zefzafi under en protest i Al Hoceima den 18 maj 2017. Nu är han dömd till 20 års fängelse.

FOTO: ABOUSSI MOHAMED/AP/TT

ÅNGRAR INGET. Nawal Benaissa besöker Amnestys kontor i Rabat.

sen innebar stora risker för Nawal Benaissa. Hennes Facebook-konto blockerades gång på gång. När hon lyckades dela information på internet, eller uttalade sig i internationell press, fick hon hembesök av polisen. På polisstationen kunde förhören pågå i upp till tio timmar, berättar hon.

– Hur skulle jag kunna förklara för mina barn att polisen hela tiden sökte efter deras mamma? Det gick inte.

Efter bara ett par månader tog Nawal Benaissa klivet bort från rampljuset. Tillsammans med sin familj flydde hon till Tetouan, en stad drygt tjugo mil från Al Hoceima.

Sedan Hirak-rörelsen föddes har omkring ett tusental människor grips, och drygt 500 fängelsedomar har avkunnats mot aktivister och journalister som deltagit i eller rapporterat om protesterna.

Amnesty International har uppmärksammat flera fall, bland dem domen mot *Elmortada Iamrachen* – en 31-årig aktivist född i Al Hoceima, som gjort sig känd för att förespråka en tolerant och öppen tolkning av islam.

I juni 2017 greps Elmortada Iamrachen, anklagad för terrorbrott. Åtalet rörde två inlägg på Facebook. Det ena var en återgiv-

ning av nyheten att en person från Islamiska staten i Turkiet hade mördat den ryske ambassadören. I det andra inlägget skrev Iamrachen i en sarkastisk ton att han hade besökt al-Qaidas ledare *Ayman al-Zawahiri* i Tora Bora i Afghanistan som hade beordrat Iamrachen att importera vapen till Rif. I rätten förklarade Iamrachen att inlägget borde ha uppfattats som uttalad satir, bland annat därför att han aldrig hade besökt Afghanistan.

Journalisten och aktivisten *Amine Belghazi* var den siste att intervjua Elmortada Iamrachen innan han greps.

– Alla vet att han är en av de mest öppna, fredliga rösterna i Marocko. Det fanns ingenting radikalt i hans retorik, men eftersom han bär skägg såg staten en möjlighet att rikta terror-anklagelser mot honom, säger Amine Belghazi.

Den 30 november 2017 dömdes Elmortada Iamrachen till fem års fängelse.

Den 27 juni 2018 dömde en domstol i Casablanca ut sammanlagt drygt 300 år i fängelse, fördelat på 54 journalister och aktivister. En av de dömda var Nasser Zefzafi. Tillsammans med en handfull andra dömdes han till målets strängaste straff, 20 års fängelse, för

HIRAK

Hirak-rörelsen pågick i norra Marocko från oktober 2016 till sommaren 2017. Fredliga massprotester i flera städer slogs ner av polisen och många personer greps. Omfattande rättegångar har hållits och hundratal personer har dömts till fängelse. Kraven i Hirak-rörelsen handlade främst om sociala villkor men också om respekt för berbernas språk och identitet.

KOLONIALARMÉ. Spanska legionen under kriget i Rif.
FOTO: BARBUDO BARBUDO/WIKIMEDIA

UPPROR

År 1921 utbröt uppror i norra Marocko och berberna, som hade motsatt sig spansk och fransk kolonialism, utropade en republik som varade fram till år 1926. Rebellerna hade stora militära framgångar och i "Slaget vid Annual" 1921 tvingades spanjorerna dra sig tillbaka in i den franska delen av Marocko. Den 8 maj 1925 gick Frankrike och Spanien till anfall. Totalt deltog 123 000 franska och spanska soldater med stöd av 150 flygplan och år 1926 hade upproret slagits ned.

MUHAMMAD ABD EL-KRIM

Berbisk upprorsledare (1882-1963). Han tjänstgjorde i den spanska kolonialförvaltningen men blev 1921 ledare för upproret i Rifbergen. I maj 1926 tvingades han kapitulera till Frankrike. Han hölls sedan i fransk fångenskap på ön Réunion i Indiska Oceanen till år 1947. Han flyttade till Frankrike och gick sedan i exil i Egypten där han avled 1963.

I FÅNGELSE. Elmortada Iamrachen i Casablanca år 2017.

FOTO: LE DESK/HRW

TORTYR

Både Amnesty International och Human Rights Watch, HRW, har anklagat de marockanska myndigheterna för tortyr. Den 30 november 2018 gav HRW i "Morocco: Torture Suspicions Mar Mass Trial Verdicts" detaljerad information om hot och övergrepp mot aktivister i Hirak-rörelsen som ställdes inför rätta. Den 17 december 2018 publicerade Amnesty en kritisk analys av rättegångarna i Casablanca i juni 2018.

att ha "hotat rikets säkerhet".

Domarna ska prövas i appellationsdomstolen i Casablanca, men det är oklart när. Elva av de dömda aktivisterna har redan benådats av kung Mohammed VI.

De hårda domarna är ovanliga för kung Mohammed VI:s styre, påpekar Khalid El Bekkari:

– I tidigare proteströrelser har den marockanska statens strategi snarare varit att ge kortare fängelsestraff eller att förhandla med ledarna för att blidka dem. I det här fallet är det tydligt att det snarare handlar om en hämndaktion. Aktivisterna skulle bestraffas för sin respektlöshet mot makten.

För Nawal Benaissa är det rättsliga efterspelet för de månader hon agerade som språkrör för Hirak-rörelsen ännu inte över. För sina uppmanningar till protester på Facebook dömdes hon i februari 2018 till tio månaders villkorlig fängelsedom. Domen överklagades men den 17 januari fastställdes domen och Amnesty International kallade domen "ett skrämmande justitiemord".

Situationen i hennes hemstad Al Hoceima är svår. I perioder barrikaderar militären infarterna till staden och polisbevakningen är fortsatt hög.

– Vi känner oss inte trygga. Om någon bär en t-shirt med Elmortada eller Zefzafis ansikte kommer en polis och säger åt oss att ta av den, säger Nawal Benaissa.

Ändå ångrar hon ingenting. Om chansen gavs skulle hon göra det igen, säger hon. Och trots att hopplösheten lagt sin hand över Al Hoceima, ser Nawal Benaissa framtiden an med tillförsikt:

– Hirak är en idé som lever kvar i oss, och i våra barn. Min treårige son har redan lärt sig våra slogans utantill. En dag ska rörelsens själ väckas till liv igen, i en ny generation. Och den ska vara ännu mer nobel. ■■■

KRÖNIKA

I väntan på avrättning

Hyperpunktlig ställer jag mig i kö. Framför mig står flera kvinnor som ska besöka sina kära i statsfängelset San Quentin, Kalifornien.

Bland dem finns en engelska som åker fyra gånger om året till Kalifornien för att hälsa på sin man som väntar på sin avrättning på East-Block, dödscellernas avdelning. Hon är inte den enda från Europa som underhåller en relation med någon dödsdömd på distans. Även en kvinna från Nürnberg, Tyskland, åker några gånger om året till Kalifornien för att hälsa på hos sin 35 år äldre man, som hon har lärt känna som brevvän. Vid varje besök en kort kyss, en kram – mer tillåts inte.

Vägen från ingången ända till East-Block är imponerande varje gång. Blicken faller på den bedårande vackra bukten, på staden Tiburon och Angel Island. Längst bak syns siluetten av San Francisco och Oakland. San Quentin har den största anläggningen med dödsceller i USA. I Kaliforniens äldsta statsfängelse väntar 708 människor på sin avrättning, ytterligare 23 personer finns på sjukhus eller på vårdhem på grund av åldern. Och dödscellerna fylls på, sedan år 2006 har nämligen ingen avrättats i denna delstat. Nu dör fler fångar av naturliga skäl än i gaskammaren eller genom en dödlig injektion. Sedan över 12 år tillbaka har man diskuterat hur man ska kunna bedriva avrättningen på ett "humant" sätt.

Samtidigt som presidentvalet 2016 röstade man i delstaten parallellt om två lagförslag. Det ena lagförslaget gick ut på att avskaffa dödsstraffet i Kalifornien och att göra om dödsdom till livstids fängelsestraff utan möjlighet till benådning. 53 procent röstade emot. Det andra lagförslaget krävde att avrättningar skulle påskyndas och tillstyrktes av 51 procent.

I början av oktober 2018 dömde delstaten Washingtons författningsdomstol att

ARNDT PELTNER

är tysk journalist bosatt i Kalifornien. Sedan 22 år tillbaka har han besökt 73-årige Reno i fängelset i San Quentin, Kalifornien.

Texten har tidigare publicerats i tyska Amnesty Journal.

"Jag har besökt Reno i San Quentin i 22 år."

dödsstraffet var rasistiskt och därmed författningsvidrigt. Inte heller i denna delstat har någon avrättats sedan flera år tillbaka. Washington är den tjugonde delstat i USA som slutar döma till dödsstraff.

Jag har besökt Reno i San Quentin i 22 år. När vi sitter mittemot varandra i den lilla buren där man spärras in berättar han för mig att någon av internerna har stuckits till döds för några dagar sedan efter en strid utanför dödscellerna. Hur vapnet har kommit in på området är fortfarande oklart. Vardag i San Quentin!

I april 2018 var det 2 743 fångar som väntade på sin avrättning i USA. 42 procent av dödsdömda var vita, 41 procent svarta, 13 procent latinos. Dessa siffror används som argument för att dödsstraffet är rasistiskt. Afroamerikaner utgör nämligen bara drygt 12 procent av hela befolkningen. Fattigdom, social status, hudfärg och bristande tillgång till utbildning är ofta avgörande när någon döms till döden. Så har det varit och så är det fortfarande.

30 delstater i USA har fortfarande maximistrafte i sina lagböcker men i många av dessa var det länge sedan någon avrättades. Opinionen svänger och antalet motståndare mot dödsstraffet stiger för varje år. Det är bara en tidsfråga innan dödsstraffet avskaffas för gott.

Efter två timmar är mitt besök slut. 73-åringen som måste stöda sig på en käpp förs bort med handbojorna på. Sedan öppnas buren på min sida. Innan han går talar Reno om för mig att han firar ett jubileum i slutet av oktober 2018, 40 år i fängelset San Quentin! Det är väl ingen anledning att fira, menar jag. Visst är det det, skåla för mig, säger han och skrattar. Ses nästa gång! ■■■

ÖVERSÄTTNING: SUSANNE GERSTENBERG

PACKET STÖDJER KUMI NAIDOO

FACKFÖRENINGEN Unite, som organiserar anställda vid AIS, Amnesty Internationals internationella sekretariat, uttalade den 7 februari fullt stöd för Amnestys generalsekreterare **Kumi Naidoo** och välkomnar hans arbete för en förändring av kulturen inom organisationen. Unite anser att ledningsgruppen, SLT, inom AIS bär ett stort ansvar och fack-

et saknar förtroende för SLT. Facket konstaterar också att resultatet av KonTerra Groups undersökning av arbetsmiljön på AIS inte kommer som någon överraskning. – Vi har tagit upp dessa frågor med ledningen och HR-avdelningen vid upprepade tillfällen, säger Unite i sitt uttalande. Vi kräver också att disciplinära åtgärder ska vidtas mot de som är ansvariga för mobbning, trakasserier och diskriminering inom Amnesty. IIII

”Shuta skjut”

Den 23 februari krävde **Erika Guevara-Rosas**, Amerikachef vid Amnesty International, att Venezuelas president **Nicolas Maduro** beordrar säkerhetsstyrkorna att sluta använda skjutvapen mot befolkningen. Flera personer rapporterades ha skjutits ihjäl vid gränsen mot Brasilien.

ANKLAGELSER OM DISKRIMINERING

AMNESTY INTERNATIONAL i Indien har lovat att alla anklagelser om diskriminering inom organisationen på grund av kasttillhörighet eller andra orsaker tas på allvar och ska undersökas. Styrelsen i Amnesty Indien har tillsatt en extern kommitté som ska undersöka de interna förhållandena.

Under förra året förekom två fall där personer ansåg sig diskriminerade men organisationen avvisade dessa påståenden.

The Guardian rapporterade den 15 februari att 32 indiska människorättsaktivister skrivit till Amnestys internationella sekretariat och meddelat att de drar tillbaka sitt stöd till Amnesty på grund av påstådd diskriminering. **Aakar Patel**, chef för Amnesty i

Indien, sade till The Guardian att han ska kontakta de som nu har dragit tillbaka sitt stöd. IIII

Aakar Patel, chef för Amnesty i Indien.

FOTO: TWITTER

Ledningen ber om ursäkt

Den 21 februari skrev SLT, ledningsgruppen i Amnesty International, ett brev där de ber de anställda på Internationella sekretariatet om ursäkt och erbjuder sig att avgå.

ERBJUDANDET från de sju personerna i Senior Leadership Team, SLT, att dra sig tillbaka är det senaste inslaget i den kris som skakar AIS, det Internationella sekretariatet på Amnesty International. Amnestys generalsekreterare **Kumi Naidoo**, som tillträdde sin tjänst i augusti 2018, sade den 22 februari i en kommentar att organisationen står inför allvarliga interna utmaningar och betonade att det behövs en djupgående och öpenhjärtig diskussion på högsta nivå för att återuppbygga förtroendet inom organisationen.

I slutet av mars väntas Kumi Naidoo presentera en plan för hur det interna arbetet på AIS ska reformeras.

Förra året skakades AIS av två självmord. **Gaëtan Mootoo**, som i 32 år arbetat för Amnesty och varit en uppskattad Västafrikautredare, tog livet av sig på Amnestys kontor i Paris den 26 maj. Han efterlämnade ett brev där han klagade på arbetsbördan och bristen på stöd från ledningen. Den 1 juli 2018 tog **Rosalind McGregor** sitt liv efter att ha varit frivillig på Amnesty Mexiko och från februari 2018 betalad praktikant på Amnestys kontor i Genève. Oberoende utredningar tillsattes för att utreda händelserna.

FOTO: AI

”GIFTIGT”. Arbetsmiljön på Amnestys internationella sekretariatet har granskats och många anställda vittnar om en ”giftig” arbetsmiljö. Här ett möte i London.

Den 19 november presenterade **James Laddie** från Matrix Chambers i London sin rapport om Gaëtan Mootoos död och där beskrevs hur ledningens agerande hade bidragit till självmordet. Den 31 januari presenterade KonTerra Group rapporten om Rosalind McGregors död och konstaterade att hennes arbete på Amnesty inte var kopplat till självmordet.

KonTerra Group hade också fått i uppdrag att göra en större kartläggning av arbetsmiljön på AIS. Resultatet visade på en arbetsplats i djup kris. 475 personer, 70 procent av arbetsstyrkan, besvarade en enkät och därtill gjordes intervjuer med 75 personer.

En arbetsmiljö som är ”giftig” var en vanlig kommentar och det fanns vittnesmål om mobbning och trakasserier.

– Med tanke på Amnestys mission – att skydda och främja mänskliga rättigheter – är antalet rapporter vi fick om ”mobbning”, ”rasism” och ”sexism” förbryl-

lande, konstateras i rapporten.

39 procent uppgav i undersökningen att de fått fysiska eller psykiska hälsoproblem relaterat till arbetet på Amnesty.

I rapporten diskuteras den stora omorganisation som AIS har genomfört de senaste åren där stora delar av sekretariatet i London har flyttats ut till olika delar av världen. Många anställda har slutat, sagts upp eller omplacerats vid utlokaliseringen. KonTerra Group konstaterar att det finns mycket kritik mot hur omorganiseringen har genomförts och att många anställda vid AIS saknar förtroende för ledningen.

– Det har aldrig varit vår avsikt att skada någon men vi tar vårt delade ansvar för det klimat av spänningar och misstroende som har uppstått, skriver SLT i sitt brev. Vi ber uppriktigt om ursäkt för att så många kollegor känt sig svikna eller utsatta för oförrätter.

ULF B ANDERSSON

”CIVILSAMHÄLLET UNDER ATTACK”

REGERINGAR RUNT om i världen motarbetar i allt större utsträckning icke-statliga organisationer. Det sker genom övervakning, genom ändlösa, byråkratiska hinder och ytterst genom hot om fängelsestraff, konstaterade Amnesty International i en rapport den 21 november.

Rapporten **Laws Designed to Silence: The Global Crackdown on Civil Society Organizations** listar 50 länder där antidemokratiska lagar antingen har införts eller är på väg att införas och där det blivit allt svårare för civilsamhällesorganisationer att verka.

– I många länder tvingas organisationer som vågar stå upp för mänskliga rättigheter till tystnad. Människor som försvarar och kräver mänskliga rättigheter har allt svårare att arbeta fritt och säkert. Att tysta dem, och förhindra dem från att göra sitt arbete, innebär konsekvenser för oss alla, sade **Kumi Naidoo**, Amnesty Internationals generalsekreterare. IIII

”MOTSTÅNDET ÖKAR”

DEN 17 JANUARI presenterade Human Rights Watch, HRW, sin 29:e årliga rapport om mänskliga rättigheter i världen. Organisationens chef **Kenneth Roth** var i Berlin för att lansera

Kenneth Roth

rapporten som omfattar över 100 länder. Han varnade återigen för auktoritära härs-kare men såg också hoppfulla tecken.

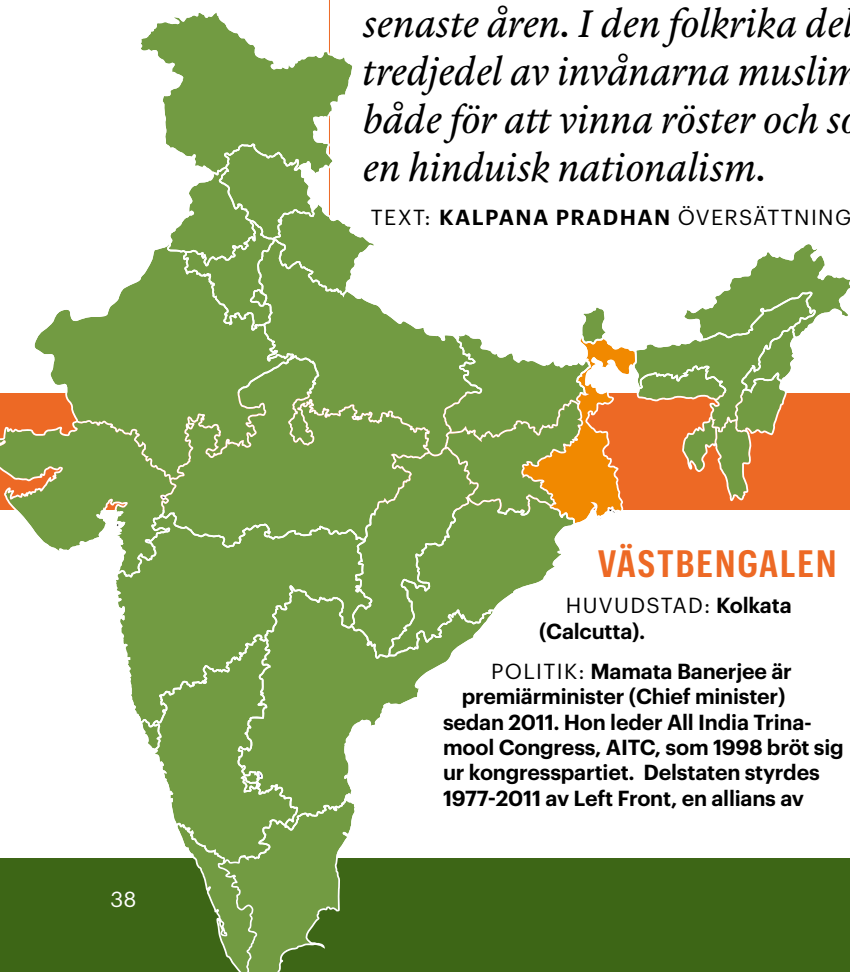
– Samma populistiska sprider hat och intolerans driver också fram ett motstånd, påpekade Ken Roth. Försvarare av mänskliga rättigheter, demokrati och rättssäkerhet har ökat sin styrka.

Amnesty International har från och med i år upphört med att ge ut en årsrapport. Istället gavs en tidning ut den 10 december och hemsidan ska innehålla mer uppdaterad landinfor-mation. IIII

SÅ UTNYTTJAR PARTIERNA RELIGIONEN

I Västbengalen har det religiösa våldet ökat de senaste åren. I den folkrika delstaten är nästan en tredjedel av invånarna muslimer och spelar en viktig roll både för att vinna röster och som måltavla för en hinduisk nationalism.

TEXT: KALPANA PRADHAN ÖVERSÄTTNING: NINA LEKANDER FOTO: JONAS GRATZER

VÄSTBENGALEN

HUVUDSTAD: Kolkata (Calcutta).

POLITIK: Mamata Banerjee är premiärminister (Chief minister) sedan 2011. Hon leder All India Trinamool Congress, AITC, som 1998 bröt sig ur kongresspartiet. Delstaten styrdes 1977-2011 av Left Front, en allians av

olika kommunistpartier. Nästa delstatsval hålls år 2021.

BEFOLKNINGEN: Domineras av hinduer (knappt 70 procent) men här finns också en stor muslimsk minoritet (omkring 30 procent).

YTA: 88 752 km² (Sverige: 449 964 km²)
BEFOLKNING: 96 miljoner.

INGEN IDEOLOGI. Anian Bera är kritisk mot hur religionen utnyttjas av politiska partier.

När Indien går till parlamentsval i vår tycks det styrande partiet i Västbengalen; All India Trinamool Congress (AITC) och dess främsta motståndare samt Indiens regerande parti Bharatiya Janata Party (BJP) ha funnit ett bekvämt verktyg i en konkurrerande "kommunalism" för att vinna val.

– Dagens politik har blivit en kampanj av hat och aggression, anser Anian Bera, professor i journalistik vid universitetet i Kolkata (tidigare Calcutta).

Han har suttit i Left Fronts vänsterregering som styrde indiska Västbengalen i 34 år innan AITC 2011 vann valet.

– Om någon är för hinduerna måste hen vara emot muslimerna. Detta strider mot vårt samhälles historia, anser Anian Bera.

Splittringarna blev uppenbara i mars 2018 när den hinduiska festivalen Ram Navami medförde konflikter mellan hinduer och muslimer i flera delar av Västbengalen med tre döda och flera skadade. Då försvann 16-åringen Sibtulla Rashidi, son till imamen Maulana Imadul Rashidi i staden Asansol. Sibtulla Rashidi kropp hittades

efter ett dygn. Polisen uppgav att han hade slagits ihjäl av upploppsmakare.

Enligt Anian Bera är den senaste tidens kommunalistiska konflikter helt annorlunda än tidigare våldsamheter:

– Nuförtiden är inte sociala eller politiska frågor så viktiga. Ledarna vill framstå som djupt religiösa. Om ett parti kampanjar i den hinduiska guden Ramas namn, så startar ett annat en kampanj i gudinnan Durgas namn. Allt utan någon bakomliggande ideologi.

Den indiska delstaten Västbengalen skapades ur ett stympat Bengalen som en följd av delningen av Indien efter självständigheten 1947. Delningen gjordes utifrån en "tvånationer-

TEXT:
ULF B ANDERSSON

FRÅN VIKTORIA TILL NARENDRA MODI

1858

Indien blir en brittisk kronkoloni.

Fram till sin död 1901 var drottning Viktoria också Indiens monark. Från 1876 kallades hon kejsarinna av Indien.

1947

Kolonialtiden är över och nya stater bildas; Indien, Pakistan och Burma. Delningen innebär gigantiska folkfördrivningar och hundratusentals människor dödas i kommunalistiskt våld.

1947

Krig mellan Indien och Pakistan om kontrollen över Kashmir. Vapenvila inträder 1 januari 1949 men konflikten är olöst.

FOTO: WIKIPEDIA/J. J. E. MAYALL, 1860

MÖTE. Anhängare till kongresspartiet på väg till möte i centrala Kolkata.

att det finns 20 miljoner ”infiltratörer” från Bangladesh i Indien. Många av migranterna från Bangladesh har flyttat till avlägsna platser som Delhi, Mumbai (Bombay), Tamil Nadu och Kerala. Men de flesta har stannat i Västbengalen på grund av kulturella och språkliga likheter.

Saikat Basu säger att såväl det styrande AITC som det tidigare regeringspartiet Left Front inte bara har ignorerat problemet med invandringen från Bangladesh – utan också hjälpt folk att slå sig ner genom hjälp med dokument om medborgarskap.

Majoriteten av Indiens drygt 1,3 miljarder invånare är hinduer, medan muslimernas andel är omkring 14 procent. I delstaten

Västbengalen utgör muslimerna cirka 30 procent av områdets 96 miljoner människor, vilket gör dem till delstatens största minoritet. Till skillnad från de flesta hinduer röstar vanligen muslimerna i grupp. Efter självständigheten försöker alla partier – oavsett ideologisk inriktning – vinna muslimska röster.

– Den här sortens tävlingsinriktade kommunalism där alla försöker ge intryck av att kunna frälsa särskilda gruppgemenskaper gynnar inget av lägren, säger professor *Bula*

teori” – hinduer och muslimer skulle ha skilda stater.

Medan östra Bengalen hamnade i Pakistan och blev Östpakistan, stannade västra Bengalen i Indien under namnet Västbengalen. Efter 1971 års befrielsekrig blev Östpakistan den nya staten Bangladesh.

Alltsedan Bangladesh skapades har Västbengalen tagit emot en strid ström av illegala migranter från grannlandet.

– På så sätt har det demografiska mönstret förändrats, säger *Saikat Basu*, jurist vid Kolkatas högsta domstol. Kom ihåg att muslimer i västra Bengalen tilläts att stanna vid Indiens delning 1947, medan de flesta muslimer i Punjab i västra Indien överfördes till Pakistan.

Den indiske inrikesministern Kiren Rijiju från hindunationalistiska BJP har påstått

KOMMUNALISM

Ett begrepp som används främst i Sydasiens försök att konstruera religiös och/eller etnisk identitet.

I Sydasiens brukar våldsamheter med religiösa/etniska förtecken ofta kallas ”kommunalistiskt” våld eller oroligheter.

1948

Mahatma Gandhi, som i årtionden varit en ledare i kampen mot det brittiska styret, mördas av en hinduisk extremist.

MÖRDAD. En släkting tar farväl av Mahatma Gandhi som mördades den 30 januari 1948.

FOTO: KEYSTONE PICTURES/TT

1951

Jawaharlal Nehru och kongresspartiet vinner valet. Nehru blir en viktig ledare i de alliansfria staternas rörelse.

1962

Indiskt nederlag i ett krig mot Kina om gränsdragningen i Himalaya.

1965

Nytt krig mellan Indien och Pakistan.

1971

Uppror bland bengalerna i Östpakistan slås ner hårdhändert av Pakistans armé. Hundratusentals dödas och tio miljoner flyr till Västbengalen. Indien ingriper militärt och Bangladesh utropas som självständig stat 1972.

1974

Indien skaffar kärnvapen och 1998 gör Pakistan sitt första kärnvapentest.

BANGLADESH. Indiska stridsvagnar på väg mot Dhaka. FOTO: WIKIMEDIA

ALL INDIA TRINAMOOOL CONGRESS

Partiet bildades 1998 som en utbrytning från kongresspartiet. AITC ställer upp i val i hela Indien och fick vid valet 2014 34 mandat i Lok Sabha, underhuset i det indiska parlamentet. Partiet leds av **Mamata Banerjee**. År 2011 vann partiet delstatsvalet och behöll makten vid valet 2016. Partiet beskrivs som ett sekulärt center-vänsterparti.

BJP

Bharatiya Janata Party, BJP, är ett konservativt hindunationalistiskt parti som har regeringsmakten i Indien efter en jordskredsseger i valet 2014. Partiet leds i Västbengalen av **Dilip Ghosh** som har anklagats för att hetsa mot muslimer i delstaten. Vid delstatsvalet 2016 fick BJP tio procent av rösterna i Västbengalen.

LEFT FRONT

I 34 år styrdes Västbengalen av en vänsterfront som dock förlorade valet 2011. Det var det längsta kommunistiska styret i en demokrati. I fronten ingick de två största kommunistpartierna i Indien; CPI och CPI (M) och en rad mindre kommunistiska och socialistiska partier.

Bhadra vid den sociologiska institutionen vid Calcuttauniversitet.

– Politikerna har förvandlat religion till fotboll. De spelar precis som det passar dem för att vinna matchen. Det är ett misstag att tro att de kan dela in Indien i grupper alltefter religion. Det kommer aldrig att ske, säger hon.

Efter en islamistisk attack på det amerikanska kulturcentret i Kolkata 2002 medgav Västbengalens dåvarande regeringschef **Buddhadeb Bhattacharjee** att vissa madrasas, koranskolor, i landet hade blivit träningsläger för terrorister. Han fick emellertid backa från uttalandet efter tillsägelse från sitt parti, kommunistpartiet CPI(M).

Tillbakatagandet orsakade folklig vrede, och när sedan partiet misslyckades med att

hindra en islamistisk organisation att köra ut den internationellt erkända bangladeshiska men bannlysta författaren *Taslima Nasrin* från Kolkata 2007 blev upprördheten ännu större. Efter upprepade hot, fatwor och exiler, bland annat i Sverige, lever Taslima Nasrin numera i USA.

Kolkata – eller Calcutta som staden kallades till år 2001 – benämndes tidigare som ”den andra staden i det brittiska imperiet efter London” och har upplevt våld ett antal gånger. 14-16 augusti 1947 utbröt omfattande upplopp mellan hinduer och muslimer som slutade i cirka 4 000 döda, 15 000 skadade och ungefär 100 000 hemlösa.

Väldet fortsatte efter Indiens självstän-

NAXALIT-UPPRORET

I byn Naxalbari i Västbengalen utbröt 1967 ett uppror bland lantarbetare. Inspirerat av Mao Zedongs Kina spred sig upprорот även till andra delstater i Indien. Det marxist-leninistiska kommunistpartiet CPI (M-L) bildades 1969 i Calcutta (Kolkata) för att sprida naxalitupproret och fick visst stöd bland studenter. I flera delstater i Indien fortsätter upprорот än idag under ledning av CPI (Maoist).

HINDUNATIONALISM. BJP håller möte i Kolkata. Partiet regerar i Indien men har ännu ett svagt stöd i Västbengalen.

dighet, men skiftade karaktär. Under 1960- och 1970- talen uppstod den maoistiska Naxalit-rörelsen som trodde på "förintande av klassfiender" och upproret med centrum i Västbengalen ledde till tusentals döda genom politiska mord och repression från polisen.

Även om det politiska våldet fortsatte efter att AITC kom till makten 2011, har det ökat ännu mer under de senaste tre åren. Uppgifter visar att det förekom 32 kommunalistiska konflikter i delstaten under 2016. Så många som 58 våldsamma incidenter registrerades 2017, då nio personer förlorade sina liv och 230 skadades.

Politiska bedömare påpekar att AITC inledde sin konkurrerande kommunalistiska politik 2017, när prohinduiska grupper organiserade väpnade parader i Västbengalen. Detta hände

Mamata Banerjee

framför allt i Bhawanipore i södra Kolkata, valkretsen för delstatens regeringschef *Mamata Banerjee*. Framgångarna sporrade andra hindugrupper till ännu större demonstrationer.

Regeringschefen Mamata Banerjee beordrade snabbt sitt parti att fira Ram Navami och Hanuman

Jyanti för att utmana oppositionen, det hindunationalistiska BJP. AITC-ledarna anordnade religiösa processioner i flera olika distrikt, även i Kolkata, men utan vapen. År 2017 beordrade Mamata Banerjee polisen att bekämpa alla som orsakade bråk. Men 2018 meddelade hon att de traditionella Ram Navami-processionerna, där vapen hade burits i åratal, skulle undantas från polisiära ingripanden. Hon slutade också att

kritisera BJP för att ha importerat "Hindutva", som är mycket olik Bengalens liberala hindukultur.

– Eftersom Indiens BJP-ledda koalitionsregering stöder spridandet av Hindutva, så försöker den västbengaliska delstatsregeringen istället framställa sig som beskyddare av muslimerna. Det som görs både av staten och delstaten är fel. Ett fel korrigeras inte av ett annat, säger professor Bula Bhadra.

– Partierna spelar det kommunalistiska kortet för att splittra. De uppmuntrar till konflikter för att ta kontroll över situationen. Men religion, eller dyrkan av den, har ingenting att göra med det slags strider, fortsätter hon.

Vär delstatsregering har alltid trott på enighet i mångfalden. Kommunalism har ingen plats i det bengaliska folkets sinnen och hjärtan", twittrade dock Västbengalens regeringschef *Mamata Banerjee* på FN:s "World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development" den 21 maj förra året.

Hinduism har heller aldrig varit en monoteistisk religion utan ett filosofiskt system, påpekar Bula Bhadra:

– Innan britterna kom levde vanligtvis hinduer och muslimer fredligt tillsammans. Under koloniseringen försökte britterna skapa splittring. Nu ser jag samma slags försök av politikerna att slå an de religiösa strängarna. Det kommer att stå nationen dyrt.

– BJP:s agenda skapar paranoia bland hinduerna i Västbengalen, fortsätter hon. Majoriteten i delstaten är trots allt hinduer. Hur många muslimer finns det på höga poster i delstatens regering? Hur stor är

HINDUTVA

Ett uttryck som myntades av Vinayak Damodar Savarkar (1883-1966) i en bok 1920. Det kan ungefär översättas med "hinduiskhet" och innebär att Indiska halvön är hinduernas hemland och att en hinduisk stat ska upprättas. Hindutva beskrivs som den ideologiska grunden för den extrema hindunationalismens organisationer som RSS och VHS, Världsrådet för hinduer.

1975

Premiärminister **Indira Gandhi** inför undantagstillstånd och fängslar oppositionella.

1984

Uppror bland sikher i västra Indien där en del vill utropa staten Khalistan. Indiska armén går in i Gyllene templet i Amritsar för att slå ner upproret. Två livvakter hämnas genom att mörda **Indira Gandhi**.

STORMAT. Sikhernas Gyllene tempel i Amritsar stormades av armén 1984.

FOTO: JULIAN NYČA/ WIKIMEDIA

1987

Indien skickar 80 000 soldater till Sri Lanka som fredsbevarande styrka. Snart är de i krig med LTTE, de tamilska befrielsestridarna. Premiärminister **Rajiv Gandhi** mördas 1991 av LTTE.

MÖRDARE. Thenmozhi Rajaratnam från Sri Lanka skickades 1991 till Indien för att mörda **Rajiv Gandhi**.

FOTO: WIKIMEDIA

1990

Separatistgrupper bland muslimer i Kashmir inleder ett väpnat uppror med stöd av Pakistan.

UPPRÖRD. Författaren Miratun Nahar är kritisk mot den identitetspolitik som används av partier i Västbengalen.

medelklassen? En muslimsk medelklass kan bara skapas om det finns en sekulär politik i landet.

Miratun Nahar är författare och medlem i den västbengaliska kvinnokommissionen och menar att den religionsbaserade politiken inte bara har trängt in i de politiska partierna utan också i hushållen:

– Nu tvingas man lyssna på högtalarut-sändningar av mosképredikningar i hemmet vare sig man vill eller inte.

Enligt Miratun Nahar är det meningslöst att klaga eller be om att ljudet från moskén sänks:

– I så fall blir man stämplad som BJP-anhängare och därmed anti-muslimsk. ”Är du inte med oss är du emot oss.” Jag är muslim och kan Koranen bättre än de flesta. Men de

här religiösa attityderna är inte alls bra för det här landet.

Tidigare ljud moskéhögtalarna bara vid bönetiderna. Nu avbryts samtalet hemma hos Miratun Nahar vid Park Circus i Kolkata flera gånger av skrällande religiösa verser.

Antihinduiska aktiviteter eller promuslimska åtgärder får de bengaliska hinduerna att enas,” säger *Rajiv Dutta*, marknadschef i Siliguri i Darjeeling i norra Västbengalen.

Rajiv Dutta, som kallar sig ATC-sympatisör, säger att många av hans vänner som tidigare var neutrala och sekulära nu har börjat stödja BJP i protest mot vad de upplever som promuslimska aktiviteter från regeringens sida.

Enligt Bula Bhadra har Västbengalens invånare varit emot religionsbaserad politik, men kommunalistiskt våld har ökat på grund av arbetslöshet, aggressiva kampanjer och de ledande partiernas tendens att tysta oppositionella röster. Hon menar att BJP försöker skapa en fruktan bland muslimerna som inte heller får ta del av utvecklingsprojekt.

Det märks på *Sahidul Khan*, 27, som bor i Park Circus, en stadsdel i Kolkata där muslimer dominerar.

– Det är svårt att få jobb om man är muslim, särskilt när Indien styrs av *Narendra Modis* regering, säger han. Jag hade en liten läderhandel. Men när GST, en skatt på varor

och tjänster, kom tvingades jag stänga. Vi småföretagare har inte råd med höga skatter.

Nu arbetar Sahidul Khan istället som chaufför på daglig lönebasis.

32-åringen *Arif Ahmed* i samma område har en annan berättelse. Med en examen i humaniora flyttade han till den indiska huvudstaden Delhi för att arbeta på en byggfirma, men återvände till Kolkata efter fem år.

– Alla vill vara med sin familj. Jag kom tillbaka till Kolkata och startade ett skomakeri med hjälp av lånemöjligheter från delstatsregeringen, säger Arif Ahmed.

Taxichauffören *Mohammed Hanifi* Kolkatas muslimdominerade stadsdel Ekbalpur, anklagar alla politiska partier för att utnyttja muslimerna i sina egna syften:

– Trots att muslimerna är i majoritet i min stadsdel har de inga problem med att leva fredligt med hinduerna. Men det gillar inte partierna, de vill bara använda muslimerna för att få makten.

Mitt i striden höjer Maulana Imdaul Rashidi – imamen som förlorade sin son vid Ram Navami-firandet 2018 – en förnufts röst. Mitt i sin egen sorg vädjade han till folk att bevara freden:

– Jag sade till folk att jag skulle lämna Asansol om någon försökte hämnas min sons död.

Festivalen Ram Navami var föga be-

ATTACK. Hinduextremister börjar den 6 december 1992 riva Babri Masjid-moskén i Ayodhya. FOTO: DOUGLAS E CURRAN/AFP/TT

1992

Babri Masjid-moskén i staden Ayodhya förstörs i samband med ett massmöte organiserat av partiet BJP och Världsrådet för hinduer, VHP. I kommunalistiskt våld mellan hinduer och muslimer de kommande månaderna dödas minst 2 000 personer, de flesta muslimer. Jihadister hämnas i de så kallade Bombay-bombningarna då 257 personer dödas i tolv bombattacker den 12 mars 1993.

1999

I februari reser Indiens premiärminister *Atal Bihari Vajpayee* med buss till Pakistan och träffar premiärminister *Nawaz Sharif*. De båda undertecknar en fredsdeklaration. I maj utbryter strider mellan indiska och pakistanska styrkor i Kashmir och fruktan växer för att kärnvapen ska användas om det eskalerar.

2002

Våldsutbrott i delstaten Gujarat. 59 hinduiska pilgrimer på ett tåg blir innebrända efter en attack. De hade hållit en religiös ceremoni på resterna av Babri Masjid-moskén. Under de följande dagarna dödas omkring 2 000 personer, de flesta muslimer, under våldsamheter. Delstatens regeringschef *Narendra Modi* anklagas för att ha uppmuntrat attackerna mot muslimer. Han frias 2012 från anklagelsen.

2007

Pratibha Patil blir den första kvinnliga presidenten i Indien.

ÖVNING. 16-åriga Alisha Arif och Taiba Taskin tränar självförsvar i en delstat där många känner sig hotade.

tydelsefull för några år sedan, men har på sistone blivit viktig i den bengaliska kalendern på grund av kampen mellan BJP och AITC.

– En sant troende person bringar lycka till alla. Men vissa grupper försöker skada andra i religionens namn. De är inte religiösa och det är väldigt olyckligt, säger Imdaul Rashidi.

Alltmedan partierna skyller på varandra säger myndigheterna att Imdaul Rashidis vädjan har hjälpt till att förhindra ytterligare oroligheter i Asansol.

Människorättsaktivisten Sujato Bhadra, som leder Association for Protection of Democratic Rights, en organisation för att skydda de demokratiska rättigheterna, vittnar om att delstatsparlamentet har varit ovilligt att tillåta offentliga seminarier och mässor:

– Vi har inte fått tillstånd att hyra lokaler för att hålla möten. Antingen har vi nekats eller fått ja efter att de redan har ställts in.

Vad beträffar maktbarnas sabotage av opartiska institutioner, exemplifierar han:

– En manusförfattare vid TV, som står regeringschefen nära, har utnämnts till ordförande för Västbengalens barnrättskommission. Hon vet inte ett dugg om mänskliga rättigheter.

Sujato Bhadra anser att rapporter från Västbengalens människorättskommission och kvinnorrättskommission har negligerats av delstatens parlament.

Nyligen har Mamata Banerjee kritiserats av oppositionen för att inte upplåta plats åt offentliga möten för BJP-ledare inför valrörelsen i samband med det indiska valet i år.

Dilip Ghosh, partiledare för BJP i Västbengalen, frågar sig:

– Tillstånd nekats till och med för landningsplatser för helikoptrar så att partifunktionärer kan komma till sina mötesplatser för valkampanjerna. Men om delstatsregeringen är så säker på väljarnas stöd, varför betar man sig då så här? ■■■

2018

I september beslutar Högsta domstolen att avkriminalisera samkönat sex som förbjöds av den brittiska kolonialmakten 1861.

NYA TIDER. **Pride-firande i Guwahati i Assam den 3 februari 2019.**

FOTO: DAVID TALUKDAR/ REX/ SHUTTERSTOCK/TT

2019

Den 14 februari dödas minst 40 personer ur de indiska säkerhetsstyrkorna i Kashmir vid en självmordsattack. Indien anklagar ISI, den pakistanska underrättelsetjänsten, för inblandning i attacken. Pakistan hotar med vedergällning om Indien går till angrepp. Den 26 februari bombade indiskt flyg påstådda terroristbaser i den pakistanska delen av Kashmir.

Splittrat land till val

I vår hålls val i världens största demokrati. 552 ledamöter ska väljas till Lok Sabha, underhuset i det indiska parlamentet.

TEXT: ULF B ANDERSSON

VAL. Parlamentet i New Delhi. FOTO: A SAVIN/WIKIMEDIA

815

miljoner människor var röstberättigade vid valet 2014. En miljon vallokaler fanns runt om i Indien vid förra valet.

NDA

NATIONELLA DEMOKRATISKA ALLIANSEN, NDA, vann valet 2014 och har med Narendra Modi som premiärminister styrt sedan dess. Det viktigaste partiet i alliansen är Bharatiya Janata Party, BJP (Indiska folkets parti). BJP säger sig ha 100 miljoner medlemmar och skulle då vara världens största politiska parti. Partiet är ett konservativt högerparti och företräder en hindunationalism som har kritiserats för en aggressiv politik mot indier som inte är hinduer. NDA består av totalt 42 partier.

UPA

UNITED PROGRESSIVE ALLIANCE, UPA, (Förenade progressiva alliansen) där 22 partier ingår, domineras av det indiska kongresspartiet. Partiet bildades 1885 och leddes av Mahatma Gandhi i kampen mot det brittiska kolonialväldet. Kongresspartiet brukar beskrivas som socialdemokratiskt och är sekulärt. Valresultatet 2014 blev det sämsta i partiets historia. Förhoppningarna är dock stora om framgångar i vårens val.

FAMILJEN GANDHI

TRE MEDLEMMAR AV familjen Gandhi har sedan 1947 varit premiärministrar i Indien. Vid självständigheten blev **Jawaharlal Nehru** från kongresspartiet premiärminister och styrde fram till sin död 1964. År 1966 blev Nehrus dotter **Indira Gandhi** premiärminister. Hon fick hård kritik när hon 1975 införde undantagstillstånd. Vid valet 1977 förlorade kongresspartiet men Indira Gandhi återkom som premiärminister 1980. År 1984 beordrade hon armén att gå in i Gyllene templet i Amritsar och slå ner ett uppror bland sikher. Den 31 oktober 1984 mördades hon som hämnd av två livvakter.

Hennes son, **Rajiv Gandhi**, tog över premiärministerposten efter mordet. I valet i december 1984 vann kongresspartiet sin största seger någonsin. I Sri Lanka hade LTTE, de tamilska befrielsetigrarna, gjort uppror för att skapa en tamilsk stat. Rajiv Gandhi skickade 80 000 indiska soldater som en fredsbevarande styrka. Snart utbröt krig mellan LTTE och den indiska armén, som drog sig tillbaka 1990. Den 21 maj 1991 mördades Rajiv Gandhi i Chennai i södra Indien av en självmordsbombare utsänd av LTTE.

Rajiv Gandhis hustru **Sonia Gandhi**, född i Italien, var under perioden 1997-2017 ordförande i kongresspartiet. Sonia och Rajiv Gandhis son **Rahul Gandhi** har sedan haft ledande positioner men nu har hans yngre syster **Priyanka Gandhi Vadra** valts till kongresspartiets generalsekreterare. I flera delstatsval under förra året hade kongresspartiet åter framgångar.

DYNASTIN. Indira Gandhi med sin sonson Rahul Gandhi 1960. FOTO: WIKIMEDIA

STÄMPLAD SOM **ILLEGAL** INVANDRARE

*I Assam i nordöstra Indien riskerar flera miljoner invånare att bli av med sina rättigheter. Personer, vars anförvanter kom till Assam för många årtionden sedan, stämplas som "utlänningar".
Tvivelaktiga processer avgör människors framtid.*

TEXT: AXEL KRONHOLM FOTO: VILHEM STOKSTAD

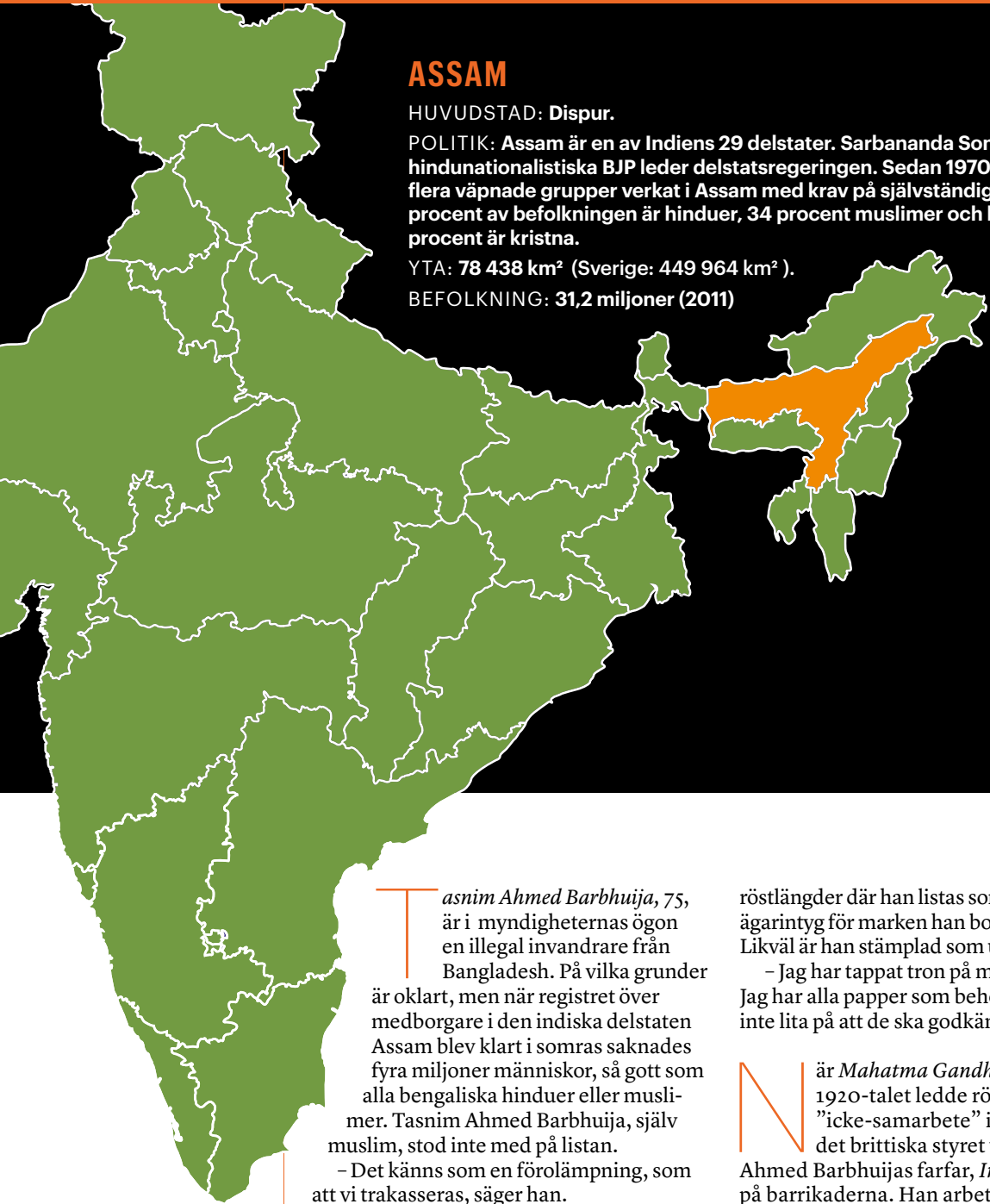
ASSAM

HUVUDSTAD: Dispur.

POLITIK: Assam är en av Indiens 29 delstater. Sarbananda Sonowal från hindunationalistiska BJP leder delstatsregeringen. Sedan 1970-talet har flera väpnade grupper verkat i Assam med krav på självständighet. Drygt 61 procent av befolkningen är hinduer, 34 procent muslimer och knappt fyra procent är kristna.

YTA: 78 438 km² (Sverige: 449 964 km²).

BEFOLKNING: 31,2 miljoner (2011)

Tasnim Ahmed Barbhuija, 75, är i myndigheternas ögon en illegal invandrare från Bangladesh. På vilka grunder är oklart, men när registret över medborgare i den indiska delstaten Assam blev klart i somras saknades fyra miljoner människor, så gott som alla bengaliska hinduer eller muslimer. Tasnim Ahmed Barbhuija, själv muslim, stod inte med på listan.

– Det känns som en förolämpning, som att vi trakasseras, säger han.

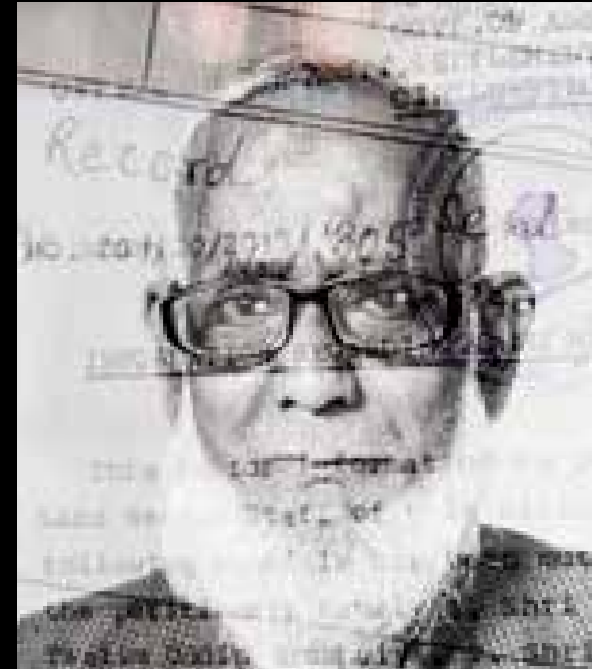
Rösten är svag men blicken pigg bakom de tjocka glasögonen. Han har ett välansat vitt skägg och rutig väst när vi träffar honom i hans hem utanför Silchar i södra Assam. Tasnim Ahmed Barbhuija tillhör en familj som har bott här i många generationer, och han har papper som bevisar att han är indisk medborgare. Han visar kopior på tidigare

röstlängder där han listas som medborgare, ägarintyg för marken han bor på, med mera. Likväl är han stämplad som utlänning.

– Jag har tappat tron på myndigheterna. Jag har alla papper som behövs men kan inte lita på att de ska godkännas, säger han.

När Mahatma Gandhi i början av 1920-talet ledde rörelsen för "icke-samarbete" i motstånd mot det brittiska styret var Tasnim Ahmed Barbhuijas farfar, Imran Ali, med på barrikaderna. Han arbetade för Kongresspartiet och ordnade protestmarscher, vägrade betala skatt och ägnade sig åt liknande civil olydnad i kampen för indisk självständighet. Farfar Imran Ali fängslades i tre år och fick sin egendom beslagtagnen av briter.

– Han dog när jag var sju år gammal, så jag minns inte så mycket om honom mer

TASNIM AHMED BARBHUIJA, 75 ÅR. Hans farfar var engagerad i Indiens frihetsrörelse 1921, och Tasnim har dokument som bevisar det. Han har även sitt eget namn på en röstlängd från 1966.

MD. SANALLAH. Tjänstgjorde i indiska armén 1987-2017 innan han blev pensionär. En process mot honom för att klassa honom som illegal invandrare har drivits utan hans vetskap och med förfälskade dokument. Det fabricerade "erkännandet" är signerat på en tid och plats då han tjänstgjorde på annan plats med armén.

än att han var en snäll person, säger Tasnim Ahmed Barbhuija.

Med en sådan släkthistoria hade han aldrig väntat sig att en dag få sin indiskhet ifrågasatt. Det senaste året har många indier i Assam försatts i samma Kafka-artade process där de plötsligt tvingats inkomma med bevis för att de inte är illegala invandrare.

– Det är en process för att göra folk statslösa. Vi bengaler har fått kämpa tidigare för att behålla vårt språk och inte drivas ut ur Assam, och nu händer det igen, säger Tasnim Ahmed Barbhuija.

Assam bestod från början av flera kungadömen som i början av 1800-talet införlivades med det brittiska Indien. Under mitten av 1800-talet kom bengaler hit som arbetskraftsinvandring, och assameserna blev

minoritet i denna nya delstat. Bengalerna som flyttade in lärde sig engelska, fick jobb som tjänstemän och blev i assamesernas ögon en symbol för den brittiska överheten.

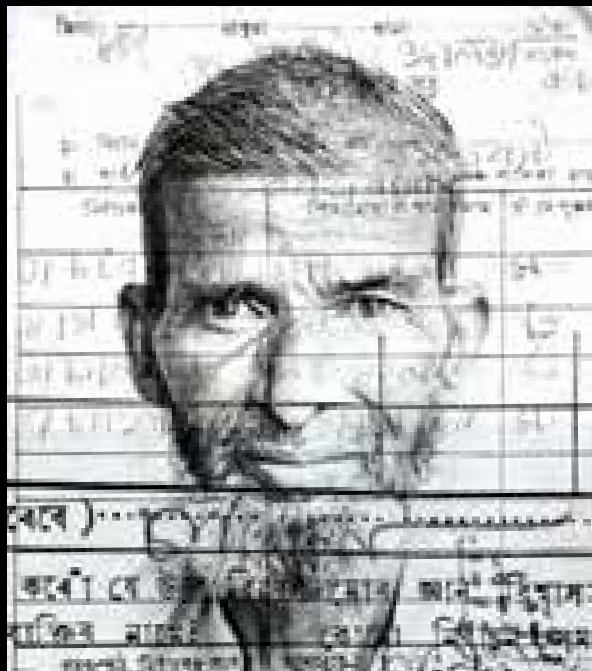
En språklig identitet och gemenskap började utvecklas hos assameserna, ur vilken det senare växte en lingvistisk nationalism som byggde på tanken att Assams rättmätiga invånare var de som också talade assamesiska. Inflyttningen av bengaler fortsatte under 1900-talet och tog fart i samband med Indiens delning 1947, då områdena som i dag utgör Bangladesh blev Östpakistan och många bengaliska hinduer valde att flytta till Indien. En ny våg kom i samband med Bangladeshs självständighet och kriget mellan Indien och Pakistan 1971.

I Assam har konfliktlinjen alltså inte i första hand handlat om religion, utan språk. De assamesiska nationalisterna och andra urfolk har motsatt sig vad man sett som

MASSAKERN I NELLIE

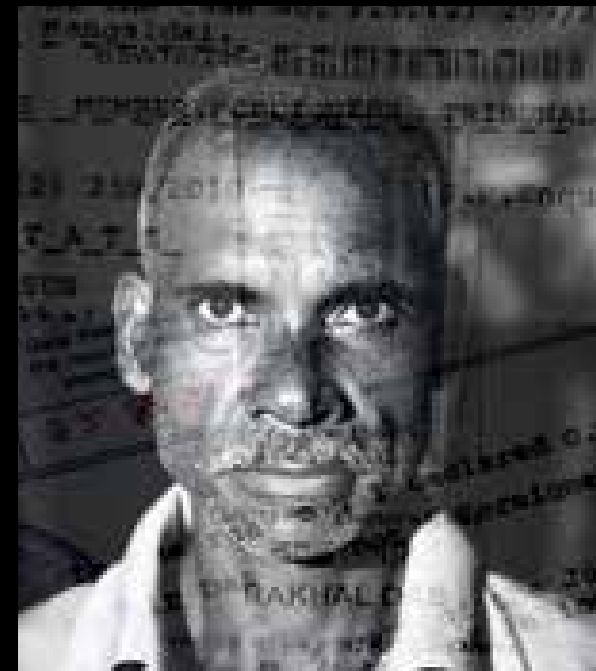
MORDEN PÅ 2 191 PERSONER (den officiella siffran) i byar runt Nellie i Assam den 18 februari 1983 är en av de värsta massakrerna i modern indisk historia. Offren var bengaliska muslimer vars anförvanter hade kommit till Assam i början av 1900-talet. Den officiella utredningen om massakern från Tiwari-kommissionen offentliggjordes aldrig och ingen har åtalats.

ZUTKU SEIKH, 68 ÅR. Hans farfars namn finns med i medborgarregistret från 1951. Han röstade själv 1985 och har betalat skatt för sin mark och arbete sedan 1960-talet.

SAIMUN NESSA, 52. Hennes man placerades i häkte för illegala invandrare. Han dog i häktet den 4 oktober. Enligt polisen dog han av astma, men Saimun säger att hennes man aldrig haft några sådana problem.

RAKHAL DAS. Blev stämplad som misstänkt utlänning. Han tog ärendet till domstol och har domstolsbeslut som säger att han inte är utlänning. Ändå finns han inte med i utkastet till medborgarregister.

➤ en okontrollerad invandring av bengalisk-talande.

Spänningarna mellan grupperna har flera gånger spilt över i våldsamheter. Den värsta är känd som Nellie-massakern. Det var på morgonen den 18 februari 1983 som lynchmobbar gick till attack mot ett dussin muslimska byar i centrala Assam och mördade över 2 000 människor. De flesta var kvinnor och barn.

An i dag lever spänningarna kvar, liksom uppfattningen att det pågår ett okontrollerat inflöde av migranter från Bangladesh. I delstaten finns ett hundratal särskilda utlänningstribunaler där tiotusentals människor döms vara utlänningar.

Det som skiljer tribunalerna från vanliga domstolar är att bevisbördan ligger på den anklagade, i enlighet med sektion 9 i "Fo-

reigner Act". De som döms vara utlänningar riskerar att sättas i fängelse. *Kostum Uddin Laskars* syster har varit häktad i sju månader nu, efter att hon förklarades vara en utlänning i tribunalen år 2016.

– Hon visste inte ens att processen pågick mot henne, hon är inte läskunnig, säger *Kostum Uddin Laskar*.

Enligt en rapport från Amnesty International den 23 november 2018 är det inte ovanligt att människor döms i tribunalerna utan att ens veta om att det pågår ett fall. I september 2018 satt 1 037 människor fängslade runt om i Assam, och av dem hade 30 procent inte haft en aning om att de stod anklagade för något när de dömdes. Amnestyrapporten visar att myndigheterna i Assam rutinmässigt fängslar misstänkta utlänningar på obestämd tid.

Kostum Uddin Laskar berättar att hans syster en dag blev kallad till polisstationen

där hon greps, utan någon chans till en advokat.

– Jag besöker henne så ofta jag kan. Hon är svag och sjuk. Fängelset är så smutsigt att hon inte ens kan be sina böner ordentligt, säger han.

Familjen har försökt överklaga domen. De har papper som visar att systemen räknades som medborgare i myndighetsdokument från 1960-talet, men de godtas inte.

Enligt Amnesty International visar siffrorna att antalet dömda utlänningar i tribunalerna har ökat sedan premiärminister *Narendra Modi* kom till makten år 2014. Mellan 1985 och 2016 var det i genomsnitt 2 500 personer som förklarades vara utlänningar varje år. Under år 2017 var det över 13 400 som dömdes vara utlänningar.

När *Narendra Modi* vann det indiska valet år 2014 fick den språkliga nationalismen i Assam stöd av en allt starkare hinduisk

nationalism. Samma år inleddes arbetet i Assam för att upprätta ett register över vilka som är riktiga medborgare. Liksom i utlänningstribunalerna har bevisbördan legat på invånarna som fått inkomma med dokument för att styrka medborgarskapet. Processen har fått kritik för att vara godtycklig och diskriminerande. Människor som inte är läs- eller skrivkunniga har svårt att förstå den föräldrade byråkratengelskan som myndigheterna använder, och inveck-

ELDAR PÅ. *Narendra Modi* är Indiens premiärminister sedan den 26 maj 2014. Han var tidigare guvernör i delstaten Gujarat. *Modi* har själv eldat på spänningarna i Assam och påstått att bangladeshier dagligen tar sig in i delstaten.

FOTO: BJP

HISTORISK BYGGNAD. Viceregal Lodge i Simla där dokumenten om delningen signerades 1947.

INDIENS DELNING

NÄR BRITTERNA i augusti 1947 lämnade Brittiska Indien skapades två nya stater; Indien och Pakistan. Delningen ledde till att omkring 14 miljoner flydde efter våld och fördrivningar på religiös grund.

Pakistan bestod av två delar; nuvarande Pakistan och det som idag är Bangladesh som kallades Östpakistan fram till det blodiga självständighetskriget. Indien ingrep militärt i december 1971 och Östpakistan blev Bangladesh.

AZMAL HAQUE. En före detta officer i indiska armén där han tjänstgjort i 30 år. Han får nu pension av staten men är inte med i den nya listan och klassas därmed som utlänning.

JOGENDREA DAS. Har blivit klassad som misstänkt utlänning och hans familj är därmed inte med i medborgarregistret, eftersom de är släkt med honom. Han har dokument som visar på hans indiska ursprung.

FANIGUN NESSA, 67 ÅR. Har dokument som bevisar att både hennes far och hon själv röstade i Indien 1966. Hon är ändå inte med på listan över medborgare och klassas som utlänning.

➤ lade regelverk gör att många handlingar ogiltigförklaras.

Premiärminister Modi har själv eldat på spänningarna i Assam och påstått att bangladeshier dagligen tar sig in i delstaten, och *Amit Shah*, partichef för BJP, beskrev i fjol illegala invandrare som "termiter" som äter upp landets resurser och sade att var och en av dem ska identifieras och kastas ut.

Deras parti, Bharatiya Janata Party (BJP), har rötter i den högerextrema rörelsen Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), grundad 1925, med företrädare som varit uttalade nazistsympatisörer.

Det var för övrigt en tidigare medlem i RSS som mördade *Mahatma Gandhi* 1948, efter att rörelsen anklagat självständighetsikonen för att ha gjort för stora eftergifter till muslimerna i delningen av Indien 1947.

RSS bannlystes efter mordet men tillåts återigen verka öppet efter att man inte kunnat bevisa att gruppen faktiskt planerat dådet.

En av rörelsens främsta ideologer var *M.S. Golwalkar* som var ledare för RSS i tre decennier fram till 1973. Han förkastade idén om en stat där alla invånare inom

dess territorium åtnjuter lika medborgerliga rättigheter och förespråkade i stället en kulturell nationalism, influerad av *Adolf Hitler*.

Golwalkar skrev 1939 om Tyskland att där hade "rasstolthet i sin högsta form manifesterats", samt att "Tyskland också visat hur nära nog

omöjligt det är för raser och kulturer, med djupgående skillnader, att assimileras i en enande helhet". Han talade om ett uppvak-

M.S. Golwalkar

FOTO: SUDHIR/WIKIMEDIA

nande av en indisk folksgeist, folksjäl, som landets muslimer skulle vara tvungna att anpassa sig till. "Utländska element" skulle enligt Golwalkar bara erbjudas två alternativ: "antingen att sammansmälta med den nationella rasen och anta dess kultur", eller att leva underkastad den, "utan privilegier, förmåner eller ens medborgerliga rättigheter".

Ur denna rörelse växte partiet Bharatiya Jana Sangh, som 1980 blev Bharatiya Janata Party, premiärminister Narendra Modis parti. Modi gick själv med i RSS i tonåren – när M.S. Golwalkar alltså fortfarande var ledare för rörelsen – och blev kvar i över 20 år.

Ar 2002 bröt sekteristiska kravaller ut i delstaten Gujarat, där Modi var nyutträdad chef för delstatsregeringen.

Över 1 000 människor, de flesta muslimer, dödades i pogromer som tog fart efter att 58 hinduiska pilgrimer bränts till döds ombord på ett tåg. Modi har anklagats för att inte ha gjort tillräckligt för att hindra våldet, som pågick i tre dagar.

Med Narendra Modi som premiärminister har hindunationalisterna fått vind i seglen och stärkts som rörelse. Sedan 2014 har en rad av lynchningar uppmärksammats. Ofta handlar det om muslimer som anklagas för att ha ätit nötkött, vilket är kontroversiellt inom delar av hinduismen, och som därför attackeras. Sedan 2010 har 63 sådana attacker ägt rum, så gott som alla efter 2014, enligt en rapport från den undersökande nyhetssajten IndiaSpend. Totalt 24 muslimer har dödats runtom i Indien på det viset.

Enligt Human Rights Watch, HRW, är det inte ovanligt att förövarna kommer från nationalistiska rörelser som har band till re-

SURAJ KUMI. Hennes släkt kommer ursprungligen från Bihar men har levtt i regionen runt 100 år. Hon har kunnat uppvisa dokument för att bevisa det, men myndigheterna har blandat ihop hennes efternamn med hennes makes föräldrars efternamn och är därför inte med i medborgarregistret.

NASUDA AKTRA BARBHUIYA, 14 ÅR. Hon och hennes mamma är inte med på listan, men resten av familjen är det. Hon har uppvisat sin födelseattest men det har klassats som ogiltigt. Hennes mammas namn är felstavat på vigselbeviset vilket har inneburit att hon utesluts från medborgarregistret.

NEKBUR ALI, 48 ÅR. Klassades som misstänkt utlännings utan närmare förklaring. Han har sina föräldrars röstlängder från 1966 samt ett intyg från byäldsten som bekräftar hans identitet.

RUKSHA KHAN, 35 ÅR. Hon är inte med på listan. När hennes man fick veta att han inte heller var med greps han av panik och tog sitt liv.

geringspartiet BJP. HRW konstaterar vidare att myndigheterna oftast valt att se mellan fingrarna på attackerna.

Hos Assams bengaliska muslimer som nu riskerar att göras statslösa är oron stor. På hemmaplan menar assamesiska nationalister att de inte hör hemma i delstaten på grund av sitt språk, och nationellt driver regeringen i New Delhi en främlingsfientlig retorik med muslimerna som främsta måltavla. Flera vi träffar drar paralleller till Myanmar där rohingyerna, som gjordes statslösa på 1980-talet, nu har utsatts för etnisk rensning och i hundratusental fördrivits till Bangladesh. Utredare från FN anklagade hösten 2018 de ledande generalerna i Myanmar för att ha utsatt rohingyerna för folkmord.

De bengaliska hinduerna i Assam är mer kluvna till den skärpta politiken, eftersom

en del av dem upplever att premiärminister Modi skyddar dem som hinduer. *Jyorimay Jana*, författare som skrivit mycket om motsättningarna i Assam, säger att BJP och delstatsregeringen försöker splittra den bengaliska befolkningen:

– Det verkar fungera, en betydande del av de bengaliska hinduerna stöttar BJP, ett parti som är öppet anti-muslimskt.

Boktravar sträcker sig från golv till tak i Jyorimay Janas kontor i Nagaon, en stad några timmars bilfärd från Guwahati. Han är oroad över framtiden. Vad händer om fyra miljoner människor görs statslösa i Assam? Någon massdeportation är inte sannolik. För det första är det en logistisk utmaning utan dess like.

För det andra finns det ingenstans att skicka dem – Bangladesh erkänner inte dem som medborgare heller. Mest troligt är att

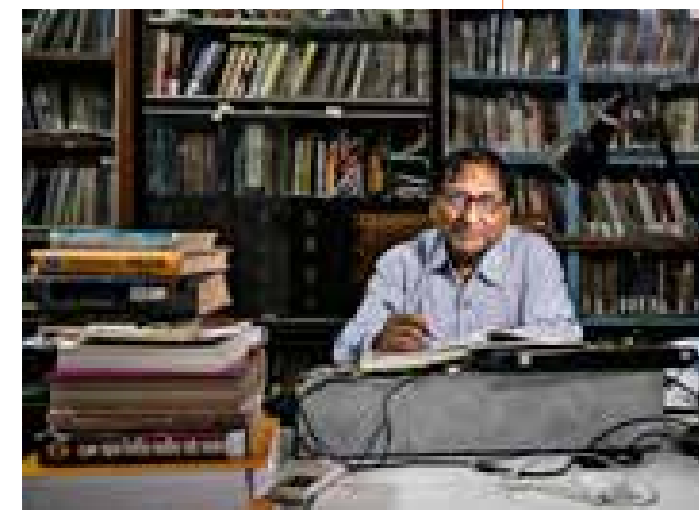
de blir kvar som en statslös underklass; en billig arbetskraft med begränsade rättigheter, förklarar Jyorimay Jana:

– Ska de leva som katter och hundar, utan rättigheter och i ständig skräck för att låsas in?

Jyorimay Jana tror att utgången i de nationella valen, som ska hållas i april och maj i år, kommer att ha stor betydelse.

– Om BJP håller sig kvar vid makten och stärker sitt stöd är risken stor att förföljelsen av muslimer kommer att öka, säger han.

Deadline för att överklaga och justera medborgarregistret har nu förlängts till 30 juni, det vill säga efter valet. Det innebär att en del får en sista chans att bevisa att de är indier, men frågan är hur många som kommer att lyckas så länge processen ser ut som den gör. Klart är i alla fall att utgången i valet kommer att få stor betydelse för vilken riktning utvecklingen tar i Assam och kanske hela Indien. ■■■

UPPRÖRD. Jyorimay Jana, författare i Assam, frågar sig vad som ska hända med de miljoner som görs statslösa. Han säger att det inte är värdigt en sekulär och demokratisk stat som Indien att behandla människor så här.

NY VÅLDSVÅG I MYANMAR

 MYANMAR. Den 11 februari rapporterade Amnesty att säkerhetsstyrkor i norra delen av Rakhine i Myanmar har gått till attack mot byar och hindrar civila från att få hjälp. Enligt FN:s flyktingorgan UNHCR har drygt 5 000 personer flytt. Denna gång är det dock inte de muslimska rohingyerna i Rakhine som drabbas utan buddistiska civila.

Attackerna från militären kommer efter att den väpnade buddistgruppen Arakan Army, AA, gått till attack mot polisstationer och dödat 13 poliser. AA, som bildades 2009, vill se ett självständigt Arakan (Rakhine).

Myanmars statskansler **Aung San Suu Kyi** ska enligt militären gett order om att terroristgruppen AA ska krossas, rapporterar RFA. **||||**

FEM ÅRS FÄNGELSE FÖR NABEEL RAJAB

 BAHRAIN. Den 31 december tog kassationsdomstolen i Bahrain upp fängelsedomerna på fem år mot **Nabeel Rajab** som tidigare hade fastställts den 5 juni 2018. Domen står fast och därmed är Nabeel Rajabs sista chans att överklaga domen uttömt.

Nabeel Rajab hade år 2015 i ett par tweets skrivit om påstådd tortyr i Jaw-fängelset och dödande av civila i kriget i Jemen från den koalition som leds av Saudi-arabien och där Bahrain ingår. Detta ledde till åtal för "spridande av falska rykten i krigstid", "förolämpning av främmande makt" och "förolämpande av myndigheter".

En rad internationella organisationer, däribland FIDH, Gulf Centre for Human Rights, Human Rights Watch och Amnesty International har krävt att Nabeel Rajab ska frigges.

– Domstolsutslaget är en travesti på rättvisa, sade **Lynn Maalouf**, Amnestys utredningschef för Mellanöstern. Bahrains rättssystem är en total fars.

Nabeel Rajab är en av Bahrains ledande människorättsförsvarare och bland annat ordförande för Bahrain Center for Human Rights. **||||**

JUBEL. Den 15 januari firade anhängare till Laurent Gbagbo i Abidjan, Elfenbenskustens största stad.

FOTO: ISSOUF SANOGO/AFP/TT

Nytt bakslag för ICC

 ELFENBENSKUSTEN. Den 15 januari beslöt en domarpanel i ICC, Internationella brottmålsdomstolen, i Haag med två röster mot en att **Laurent Gbagbo** och **Charles Blé Goudé** ska frikännas då åklagar-sidan inte har lyckats bevisa att de var ansvariga för våldet efter valet 2011.

Laurent Gbagbo var president i Elfenbenskusten från år 2000 till 2011. År 2002 inleddes ett väpnat uppror i de norra delarna av landet och som ett led i en FN-övervakad fredsprocess hölls i slutet av år 2010 val. I presidentvalet vann **Alassane Ouattara**, som stöddes av de tidigare

rebellerna, med 54 procent av rösterna.

Laurent Gbagbo och hans parti FPI, Ivorianska folkets front, vägrade erkänna valresultatet och våldsamma sammanstötningar utbröt. Omkring 3 000 personer dödades. Gbagbo forskansade sig i en underjordisk bunker i presidentpalatset innan han greps i april 2011 och i november samma år fördes han till ICC i Haag. Han och partiets ungdomsledare Charles Blé Goudé, som fördes till Haag 2014, har stått inför rätta, anklagade för mord och våldtäkter.

Presidentenstrun, **Simone Gbagbo**, efterlystes också av

ICC men ställdes inför rätta i Elfenbenskusten. Hon dömdes till 20 års fängelse men i augusti 2018 benådades hon av president Alassane Ouattara efter att ha avtjänat tre år av straffet.

De friande domarna i Haag kritiserades av Amnesty International.

– Frikännandet är en förödande besvikelse för offren för våldet efter valet i Elfenbenskusten, sade **Marie-Evelyne Petrus Barry**, chef för Amnestys avdelning för Väst- och Centralafrika. Offren har inte fått rättvisa och ersättning för de skador de åsamkades.

ICC beslöt att Laurent Gbagbo och Charles Blé Goudé tills vidare är fria mot borgen och ska uppehålla sig i Belgien då åklagarsidan ska ges möjlighet att överklaga de friande domarna.

För ICC och chefsåklagaren **Fatou Bensouda** är frikännandet av de ivorianska politikerna ytterligare ett allvarligt bakslag. I juni 2018 frikändes **Jean-Pierre Bemba**, tidigare kongolesisk rebellledare och senare vicepresident i Demokratiska republiken Kongo. Bemba greps i Bryssel 2008 och åtalades för att hans rebellstyrkor MLC 2002–2003 hade ingripit i grannlandet Centralafrikanska republiken och där gjort sig skyldiga till mord, våldtäkter och plundring.

Sedan ICC inrättades 1 juli 2002 för att beivra folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser, har bara tre fällande domar avkunnats och fastställts efter överklagan.

ULF B ANDERSSON

ÄNNU INGET BESLUT OM SAMKÖNAT SEX

 KENYA. Det var fullsatt i domstolssalen i Kenyas huvudstad Nairobi den 22 februari när journalister och hbtq-aktivister väntade på besked om domstolen skulle upphäva den brittiska koloniallag som kriminaliserar samkönat sex (se Amnesty Press nummer 2/2018).

– Ni kanske inte kommer gilla nyheten jag har idag, sade domaren Chacha Mwita, enligt VOA. Vi arbetar fortfarande och domstolens beslut kommer 24 maj.

Domaren förklarade att antal dokument varit så stort att domarna inte har hunnit med att sätta sig in i ärendet och möttes av suckar från de församlade.

I Botswana ska en domstol i mars ta ställning till om samkönat sex ska avkriminaliseras. **||||**

NYA UPPGIFTER OM DAG HAMMARSKJÖLDS DÖD

 FN. Natten mellan den 17 och 18 september 1961 störtade det plan där FN:s generalsekreterare **Dag Hammarskjöld** var ombord och efter utredning konstaterades att det var en olycka. Planet var på väg till Ndola i Nordrhodesia (nuvarande Zambia) där Hammarskjöld skulle träffa **Moïse Tshombe**, ledare för Katanga, som med belgiskt stöd hade brutit sig ur Kongo vid självständigheten 1960.

I vår kommer en ny dokumentär; "Cold Case Hammarskjöld" där det hävdas att en brittisk-belgisk pilot och legosoldat sköt ner planet.

Det pågår också en ny utredning i FN som leds av Tanzanias förre statsåklagare **Mohamed Chande Othman**. Han har sagt att "det är möjligt att en extern attack eller yttre hot kan ha orsakat flygkraschen". FN har uppmanat alla länder att samarbeta med den nya utredningen. **||||**

Nabeel Rajab

Läsvärt om rättsfall

**ISKÄRNINGSPUNKTEN
MELLAN JURIDIK OCH POLITIK –
NIO RÄTTSFALL**

Sten De Geer
Vulkan

FÖR DEN SOM är juridiskt bevandrad är "I skärningspunkten mellan juridik och politik" en guldgruva. Advokaten **Sten De Geer** har samlat ihop en rad rättsfall från sin långa advokatkarriär och på ett läsvärt och ofta pedagogiskt sätt berättar han om framgångar och bakslag. För den som inte är så insatt i juridik bör boken kunna fungera som en ingång för att visa på juridikens möjligheter och de fall De Geer har valt ut påminner om att det handlar om vanliga människor och deras möjligheter att få upprättelse.

Det handlar också om fackföreningar som svikit sina medlemmar, som i fallet med den finsktalande indenturpersonalen i färjetrafik mellan Sverige och Finland som 1982 inte fick hjälp av Sjöfolksförbundet och sikhen **Bhag Singh** som med Kommunals stöd inte skulle få jobba som spärrvakt hos SL.

Den 18 november 2007 satt **Adil Hakimjan** tillsammans med sin amerikanske advokat **Sabin Willett** på MR-dagarna i Älvsjömassan. Jag var själv där och minns berättelsen om en uigur, som hade flytt från förtrycket i Xinjiang i Kina, hamnat i Pakistan och Afghanistan på väg till Turkiet och sålts till USA när "terrorister" jagades efter talibanernas fall hösten 2001. Adil och andra uigurer fördes till USA:s fångläger på Guantánamo på Kuba och efter att de hade friskrivits från misstankar blev de kvar år efter år. Till sist betalade USA Albanien för att ta emot Adil och fyra andra uigurer. Att De Geer i ett starkt kapitel berättar denna bisarra historia i detalj är viktigt för framtiden och en påminnelse om att även terrorism måste bekämpas med rättssäkra former.

ULF B ANDERSSON

FOTO: EVERETT COLLECTION/TT

PÅ HÖJDPOINTEN.
**Benito Mussolini och
Adolf Hitler 1940 när
fascismen var segerrik.**

Ojämnt om fascismen

FASCISM. EN VARNING
**Madeleine Albright
med Bill Woodward**
Översättning: **Ole
Andersson**
Historiska Media

ATT MADELEINE Albright går ut och varnar för fascismens tillväxt i en tid när USA:s president heter **Donald Trump** väcker naturligtvis intresse. Albright var USA:s FN-ambassadör från 1993 och sedan utrikesminister 1997–2001 när **Bill Clinton** var president.

Albright föddes 1937 och föräldrarna valde 1941 att konvertera från judendom till katolicism och först på 1990-talet fick Albright klarhet om sin bakgrund och det öde som drabbat släktingar

under andra världskriget.

Josef Korbel var tjeckoslovakisk diplomat och familjen flydde till London vid den tyska ockupationen 1939 där Korbel arbetade för exilregeringen.

Efter befrielsen 1945 återgick Korbel i diplomatisk tjänst. Efter den så kallade Pragkuppen 1948, då kommunistpartiet tog makten och utrikesminister *Jan Masaryk*, som Albright kände som farbror Jan, "begick självmord" var det dags för familjen att fly igen, denna gång till USA.

Med sin egen bakgrund som flykting två gånger undan de två stora totalitära systemen under 1900-talet så är mina förväntningar stora på hennes bok. Tyvärr blir det en besvikelse. Albright bidrar inte med några nya insikter kring fascismen men

ger en historisk bakgrund med de grundläggande exemplen efter första världskriget. Tyvärr slarvas det en del, till exempel i avsnittet om Spanien där det framstår som att liberaler, inte kommunister, organiserade de internationella brigaderna.

Albright konstaterar att många vill använda "fascism" som ett begrepp på något de ogillar vilket hon med rätta avvisar. Sedan tycks hon luta mot att fascism inte kan definieras av en viss politik "utan snarare är ett sätt att komma till makten" och vill rikta uppmärksamhet mot "ledarskapets taktik".

Och så får vi en beskrivning av en rad osympatiska och auktoritära ledare som *Slobodan Milosevic* (Serbien), *Vladimir Putin* (Ryssland), *Viktor Orban* (Ungern), *Hugo Chávez/Nicolas Maduro* (Venezuela), *Recep Tayyip Erdoğan* (Turkiet) och till sist Trump. Albright konstaterar att det bara finns "en verklig fascist" bland de auktoritära ledarna och det är Nordkoreas *Kim Jong-un*. Mycket kan sägas om Nordkorea men att beskriva det som fascistiskt bidrar bara till en begreppsförvirring.

Boken dras också med en slagsida där Albright har en idealiserad bild av USA:s roll i världen före Trump men någon gång kommer en kritik som när hon räknar upp ett 20-tal av dåtidens värsta diktaturer som Nixonadministrationen på 1970-talet betraktade som allierade i den fria världen.

Helhetsomdömet blir att det är en ojämn och splittrad bok som må ha ett gott syfte men som inte övertygar.

ULF B ANDERSSON

EN INDISK KLASSRESA

GHACHAR GHOCHAR
Vivek Shanbhag
Översättning: **Peter
Samuelsson**
Appell förlag

VIVEK SHANBHAGS roman *Ghachar Ghochar* utspelar sig i dagens Bangalore (Bengaluru) och kretsar kring berättarjaget och hans familj. Boken har kallats den finaste indiska romanen på ett decennium och jag förstår varför. På dryga 100 sidor skildrar Shanbhag det omvälvande i att göra en klassresa. Och trots att han i stor utsträckning låter tystnaderna i texten tala lyckas han sätta fingret på de strukturer och institutioner som på olika sätt påverkar och omringar oss alla; patriarkatet, familjen, klassamhället, pengarna, hedern.

Vid flera tillfällen lämnar Shanbhag hintar om det som ligger bakom, under och emellan raderna i berättelsen. Ett exempel är de ofta återkommande myrorna, som också pryder omslaget på den svenska utgåvan av boken. Myrorna, eller snarare besattheten av att hålla dem borta, förföljer samtliga medlemmar i familjen långt efter att de egentligen be-

höver oroa sig för några myrinvasioner. Besattheten är en kvarleva från tiden då familjen var fattig och levde under mycket enkla förhållanden. En tid då myror brukade invadera deras hem i jakt på socker och andra lækkerheter:

Amma [mamma] blev besatt av diska kastruller och pannor [...] Sådär i efterhand kan jag se att det kanske inte alls hade med renlighet att göra utan var en del av ammas kamp mot myrorna.

Myrorna blir en symbol för fattigdomen och att leva ur hand i mun som familjen gjorde innan farbrodern *Chikkappa*s lukrativa kryddföretag Sona Masala förändrade familjeekonomin avsevärt.

Ghachar Ghochar är en fantastisk bok. Titeln är hittepå-språk och betyder ungefär tilltrasslat, jobbigt eller knasigt. Och det är också den känslan som boken lämnar mig med; att allt är lite krångligare och mer komplext än vad man först anat. Kanske är det ett medvetet drag från författarens sida att lämna läsaren konfunderad över om hen egentligen lyckats snappa upp bokens andemening. Oavsett får det i alla fall mig att vilja läsa den både en och två gånger till.

SANNA BLOMGREN

FOTO: VIVEK SHANBHAG

FÖRSTA BOKEN PÅ SVENSKA. **Vivek Shanbhag** bor i Bangalore och är utbildad ingenjör. Han har skrivit fem novellsamlingar, tre romaner och två pjäser.

Övertygar inte

I SVERIGE FINNS INGA HOROR

Regi: **Ovidie**
Land: **Frankrike**
Distribution: **Njuta Films**

DEN FRANSKA filmen "I Sverige finns inga horor" fick förra året "The Amnesty International Award" vid filmfestivalen i grekiska Thessaloniki. Genom distributören Njuta Films finns den nu tillgänglig i Sverige. Dokumentärfilmen har gjorts av franska **Ovidie** för kulturkanalen ARTE.

Filmen handlar om **Eva-Marree**, en 27-årig tvåbarnsmamma i Västerås, som mördades sommaren 2013 av sin ex-partner när hon skulle träffa sina barn under socialtjänstens övervakning.

I filmen berättas om hur Eva-Marree förlorat vårdnaden av sina barn till fadern då socialtjänsten ska ha ansett att hon var olämplig som mamma då hon hade sålt sex och engagerat sig i Rose Alliance, som arbetar för sexarbeters rättheter. Att sälja sex i Sverige är inget brott och filmen driver tesen att utslaget i vårdnadstvisten var ett moraliskt beslut.

I den delen av filmen går det inte att värja sig från misstanken att socialtjänsten och tingsrätten ansåg att en hotfull och våldsam man var att föredra som förälder framför en kvinna som hade sålt sex och var öppet kritisk mot den svenska sexköpslagen. Det är möjligt att Uppdrag granskning eller grävare på P1 skulle kunna lyckas bättre i att tvinga fram svar på frågorna men Ovidie lyckas inte få svar från den andra sidan.

Den andra delen av filmen handlar om att den svenska sexköpslagen är fel och där blir idet en plakatfilm där svaren är givna.

Mordet i Västerås 2013 uppmärksammades mest som ett "vanligt" brutalt mord. Om Ovidies film kan leda till vidare granskning så har den gjort nytta.

ULF B ANDERSSON

FOTO: VIGGO LUNDBERG

SEXUALUPPLYSARE. **Nathalie Simonsson.**

Genomtänkt om känslor och sex

VIKTIGAST AV ALLT: OM KROPPEN, KÄNSLOR OCH SEX

Nathalie Simonsson
Ordfront förlag

SEXUALUPPLYSAREN
Nathalie Simonssons

nya bok "Viktigast av allt" är uppdelad i sex delar; Kroppen, Könroller, Känslor, Tillsammans, Respekt och Sex. Det är en bok som täcker i princip allting en tonåring skulle kunna fundera över när det kommer till sin kropp och sina känslor.

Men även vuxna personer kan få nya kunskaper, insikter och tankeställare av boken. Bara för att man blir äldre, betyder det inte att de osäkerheter eller tankar en hade som ung försvinner helt och hållet. Dessutom utvecklas samhället och diskurserna konstant. Detta blev extra tydligt för mig i avsnitten Könroller och Respekt. Det är två ämnen som alltid kommer vara relevanta och som diskuteras

mycket mer nu än vad det gjordes när jag var tonåring.

Hela boken har en bra balans mellan fakta, konkreta tips och mer filosofiska funderingar. Därremot tycker jag att nivån på innehållet och språket kan variera. I ett stycke förklaras till exempel vad en snyftning är och att det ibland sker när man gråter och några sidor framåt diskuteras självmord. Risker är att någon som är äldre tycker att boken är för enkel, och någon som är yngre tycker att den är för avancerad.

Boken är framförallt väldigt genomtänkt och alla perspektiv av relationer, känslor och upplevelser är med. Den vänder och vrider på allting, även små saker kan man se på ur flera olika perspektiv. Jag tror att Viktigast av allt är en utmärkt bok att använda som utgångsläge för att diskutera komplicerade, lite pinsamma och jobbiga ämnen. Den kan också vara användbar för att att fräscha upp sina kunskaper och tankegångar, både för unga och vuxna

VENDELA TENOR

TEMPO DOKUMENTÄR FESTIVAL 4-10 MARS 2018

Gratis
årskort för
Amnesty Press-
läsare!

Celebrating
20

Tips på filmer ur programmet!

THE SILENCE OF OTHERS. Om arvet efter Franco och ett antal anhöriga till diktatorns offer, som med stor möda kräver en rättsprocess för att de skyldiga ska straffas. **REGISSÖRSBESÖK!**

HUNGARY 2018. Filmen följer det tuffa arbetet för en oppositionspolitiker under valåret i Orbáns högerextrema Ungern. **REGISSÖRSBESÖK!**

PRIVACY OF WOUNDS. Tre män som suttit fängslade i Syrien går med på att delta i ett tre dagar långt filmiskt experiment i en uppbyggd fängelsecell i Norge. **REGISSÖRSBESÖK!**

Se hela programmet och köp biljetter: tempofestival.se

Bortom
turiststränderna

**DET NYA KALLA KRIGET.
KAMPEN OM INDISKA OCEANEN**

Bertil Lintner
Historiska Media

SÄG MAURITIUS, Maldiverna eller Seychellerna och de flesta tänker nog på ett exotiskt semester mål i Indiska Oceanen. I **Bertil Lintners** "Det nya kalla kriget" är det konkurrerande politiska påtryckningar och handfast militär upprustning som står i fokus. Det räcker med att titta på den karta som förlaget förtjänstfullt har placerat i boken för att förstå områdets strategiska betydelse.

Det lilla landet Djibouti har en oslagbar position på Afrikas horn med den arabiska halvön som granne och öppet vatten ner mot Indiska Oceanen. Landet anses ha världsrekord i antal militärbaser; då USA, Frankrike, Storbritannien, Japan, Italien, Saudiarabien och Kina alla redan har baser. Det ryktas om att även Ryssland och Turkiet är intresserade av baser. Lintner jämför dagens Djibouti med andra världskrigets Casablanca: "ett centrum för politiska intriger där alla parter i konflikten möts och spionerar på varandra".

Kina har under senare år vidgat sina intressesfärer och länder som Japan, USA, Indien och Australien ser med oro på detta. Lintner menar att "Kinas investeringar och geopolitiska maktspel kommer att avgöra hela regionens framtid".

Nya allianser bildas och militärövningarna blir allt viktigare och en bortglömd örepublikt mitt i havet får nu en ny strategisk betydelse, varnar Lintner. Hans bok är dessutom en djupdykning i anekdotisk historieskrivning som är roande och lärorik. Dock ett minus för att boken inte har fått en notapparat då hänvisningarna till källor är talrika.

ULF B ANDERSSON

FOTO: KRISTOFERB/WIKIMEDIA

Faktaspäckat om Korea

**KOREA IGÅR OCH IDAG.
HISTORIA,
POLITIK OCH EKONOMI**

Gabriel Jonsson
Appell förlag

FÖR ETT framgångsrikt arbete gällande brott mot mänskliga rättigheter i ett visst land behöver vi inom Amnesty International vanligen kunskaper inom två områden. För det första så tillförlitliga uppgifter som möjligt om det aktuella förtrycket – antalet politiska fångar, deras påstådda brott, gällande rutiner i domstolarna, förhållandena i fängelser och fångläger. För det andra så breda kunskaper som möjligt om landets historia, rådande ideologi och grundläggande värderingar, makthavarnas målsättningar och faktiska agerande, deras officiellt deklarerade ståndpunkter i aktuella frågor. Det är viktigt att känna sin motpart.

I sin bok "Korea igår och idag" tillför Koreaforskaren **Gabriel Jonsson** nästan ingenting inom den första kategorin. Han nöjer sig med att kort hän-

visa till vad som redan är känt, både då det gäller det konstanta förtrycket under dynastin Kim i Nordkorea och de tidigare grova övergreppen i Sydkorea, främst under perioden 1960–1990.

Men då det gäller den andra kategorin redovisar Gabriel Jonsson mer än vad jag trodde att det fanns att veta. Boken är så hårt packad med intressant och viktig information att läsaren ideligen måste gå tillbaka till tidigare kapitel för att kontrollera detaljer.

På flera viktiga punkter finner läsaren skäl att ompröva allmänt vedertagna uppfattningar. Nordkorea framstår mindre som en kommunistisk stat än som en hänsynslös diktatur präglad av konfucianism och en lika hemmagjord som misslyckad ideologi om självförsörjning, kallad juche.

För det fortsatta arbetet mot förtrycket i Nordkorea kan Gabriel Jonssons bok bli ett viktigt verktyg. Ju mera vi vet, desto bättre. Jag önskar att det fanns lika sakliga, kunniga och utförliga redovisningar av förhållandena i en rad andra aktuella problemområden.

BO LINDBLOM

SAGT & GJORT

"Sömnbrist"

Flanderns miljöminister, kristdemokraten **Joke Schauvliege**, avgår den 5 februari och förklarar varför hon har hävdad att belgiska säkerhetstjänsten meddelat henne att klimatprotesterna i Belgien är en politisk komplott. Varje vecka deltar tiotusentals belgiska ungdomar i skolstrejker och demonstrationer, inspirerade av **Greta Thunberg** i Sverige. Säkerhetstjänsten förnekade alla uppgifter om komplott.

"Världens sämsta chef"

Ryanairs vd, **Michael O'Leary**, utnämndes den 6 december av världsfacket ITUC, Internationella fackliga samorganisationen, till världens sämsta chef. Michael O'Leary har gjort sig känd för att bekämpa facklig organisering och har i 30 år sagt att "helvetet kommer frysa till is" innan fackföreningar ska tillåtas inom Ryanair. Nu har han dock mjuknat och de anställda har börjat organisera sig.

"Digitala gangstrar"

Det brittiska parlamentets kulturutskott har granskat Facebook och dess inverkan på valpropaganda, falska nyheter och användning av personuppgifter. Vd:n **Mark Zuckerberg** kritiserades också för att han vägrat infinna sig och vittna i Storbritannien.

"Lättare med diktaturer"

Gian-Franco Kasper, president i Internationella skidförbundet, Fis, förklarar i en intervju att OS bör hållas i diktaturer då folket där inte behöver tillfrågas om de dyra spelen. Nästa Fis-kongress ska hållas år 2020 i Pattaya i militärdiktaturen Thailand.

PRIS. FN:s biträdande människorättschef Kate Gilmore tillsammans med Abdul Aziz Muhamat vid prisutdelningen i Genève.

FOTO: MARTIAL TREZZINI/EPA/TT

FRÅN MANUS TILL GENÈVE

Den 13 februari mottog **Abdul Aziz Muhamat**, 25, Martin Ennals-priset vid en ceremoni i Genève i Schweiz. Han är flykting från Darfur i västra Sudan och befann sig 2013 på en båt för att söka asyl i Australien. Det landet tar dock bara emot flyktingar för vidarebosättningar från FN:s flyktingorgan UNHCR och alla som upptäcks till havs skickas till förvar i örepubliken Nauru eller Manus Island i Papua Nya Guinea.

Abdul Aziz Muhamat hamnade på Manus där han fortfarande sitter fast med andra flyktingar och migranter. Han har genom internationella medier, en podcast och tweets berättat för omvärlden om villkoren i förvaret.

– Abdul Aziz Muhamat har blivit en röst för de som likt honom har berövats sina grundläggande rättigheter, sade **Dick Oosting**, ordförande i Martin Ennals-stiftelsen.

Abdul Aziz Muhamat förklarade att han kommer att fortsätta kämpa tills alla är säkra och fria:

– Att bekämpa detta grymma system har hjälpt mig att bevara

självaktning och min mänskliga värdighet.

Australien har fått kritik för att hundratals personer utsätts för våld, förnedring och trakasserier i förvaren på Manus och Nauru. Abdul Aziz Muhamat fick ett resedokument från Papua Nya Guinea och visum till Schweiz för att kunna hämta priset, rapporterar SBS.

Två andra finalister fick också pris av Martin Ennals-stiftelsen. **Marino Córdoba Berrio** har i två decennier kämpat för afrocolombianernas rättigheter i Colombia och var på plats i Genève. Den andra finalisten, **Eren Keskin**, har i 30 år arbetat för mänskliga rättigheter i Turkiet. Hon förvägrades utresetillstånd av de turkiska myndigheterna.

Martin Ennals (1927–1991) var en brittisk människorättsaktivist som 1968–1980 var generalsekreterare för Amnesty International. Priset i hans namn delas ut årligen av tio människorättsorganisationer, däribland Amnesty, Human Rights Watch, FIDH och Internationella Juristkommissionen.

ULF B ANDERSSON

Den 22 november 2018 inledde svenska Amnesty International kampanjen "Också människa" och rapporten "Sweden: A Cold Welcome. Human rights of Roma and other "vulnerable EU citizens" at risk." publicerades. Grupp 160 i Lund har kritiska synpunkter och får svar av Johanna Westeson från svenska Amnesty.

SVERIGE: ETT ISKALLT BEMÖTANDE?

Så kom då den aviserade rapporten om mänskliga rättigheter i riskzonen för romer och andra "utsatta EU-medborgare". Vår amnestygrupp försökte utan framgång att lämna synpunkter i god tid före lanseringen. Nu har vår grupp och andra i den demokratiska gräsrotsrörelsen att böja oss för de centrala direktiven med uppmaningen att "klargöra att den svenska strategin för romsk inkludering innefattar alla romer som vistas i Sverige, oberoende av nationalitet och oavsett om de formellt sett har uppehållsrätt enligt EU-rätten eller inte".

Vår amnestygrupp, bestående bland annat av medlemmar med lång erfarenhet av arbetet med MR-frågorna, är van vid tidigare praxis, att inte arbeta med frågor som rör det egna landet (med undantag av asylärenden). Denna praxis har måhända successivt fallit i glömska eller ändrats med stöd av beslut av rörelsen. Det nu aktuella ämnet är angeläget men också komplicerat – icke minst vad avser de intrikata juridiska frågorna, som inte ens folkrättsjurister är helt eniga om.

Förhållandena i de "utsatta EU-medborgarnas" hemländer är oacceptabla. Det kan alla hålla med om.

Så som vi tolkar FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter har Sverige rätt att göra undantag för bestämmelsen i artikel 2.2 i konventionen med stöd av artikel 4.

Vidare konstaterar vi också

att Sverige är skyldigt att följa EU-direktivet om tre månaders regeln, vilket inarbetats i gällande utlänningslag. Av det följer att personer som vistas i riket med uppehållstillstånd har vissa rättigheter som inte åtnjutes av andra. Att innehavet av medborgarskap i Sverige berättigar till ytterligare rättigheter är en självklar sak. Därför är det anmärkningsvärt att rapporten slår fast att "exkludera någon från dessa rättigheter [alla har rätt till bostad, vatten, sanitet och hälso- och sjukvård] utgör en kränkning av förbudet mot diskriminerande behandling". Vi frågar oss när innehavet av medborgarskap blev en grund för rasdiskriminering.

Medborgarskapet i demokratiska stater och i synnerhet i välfärdsstater är centralt. Det utgör grunden för det man kallar samhällskontraktet och som i Sverige har benämnts "den svenska modellen". Den bygger på tanken att välfärdspolitik baseras på generella principer där medborgare ges tillgång till välfärdstjänster av hög kvalitet. Det sociala trygghetssystemet ska ge rätt till ekonomisk trygghet för alla som uppfyllt sina skyldigheter. Det officiella Sverige har följaktligen intagit en restriktiv inställning och i stället framhållit kontakter med hemländerna som en väg till större framgång.

Genom att stötta långsiktigt hållbart arbete för förbättrad utbildning, försörjning, hälsa och strukturella reformer kommer fler

att se en meningsfull framtid för sig och kommande generationer i hemländerna. Låt oss fortsätta ge pengar och berätta för våra barn att det är viktigt att hjälpa den utsatta människan. Men låt oss göra det på ett sätt som leder till verklig varaktig förändring. (tidigare ministern Åsa Regnér i en debattartikel i DN 11 september 2015)

Enligt rapporten kräver Amnesty att "utsatta EU-medborgare" ska försäkras rätten till "tillfredsställande bostad", med andra ord "tak över huvudet". Vad detta skulle kunna innebära i praktiken avstår Amnesty från att förklara. Även när det gäller en enklare typ av förläggning, återstår frågan om vem som betalar. Man måste också vara medveten om att dessa "utsatta EU-medborgare" oftast har ett hem i sitt hemland och är inte per definition hemlösa som en del medborgare i Sverige.

Det finns givetvis flera sätt att arbeta med mänskliga rättigheter. Andra människorättsorganisationer såsom Eriks hjälpen, Röda Korset med flera arbetar sedan länge på plats med förebyggande och integrerande insatser. Det är självklart att olika organisationer arbetar på olika sätt och prioriterar olika mål. Amnesty Internationals idé och arbetssätt är präglad av sin historia och skiljer sig från exempelvis Erikshjälpens idé. Dock är målet detsamma, nämligen att för-

bättra villkoren för utsatta människor. Frågan inställer sig om inte nämnda hjälporganisationer har ett bättre och mer vinnande koncept än det som Amnesty nu har lanserat. Den kanske mer besvärande frågan är emellertid huruvida Amnestys kampanj i själva verket är kontraproduktiv. Den frågan lämnar vi tills vidare obesvarad.

Grupp 160 i Lund

SVAR TILL GRUPP 160

Som huvudförfattare till rapporten "Sweden: A Cold Welcome" ska jag försöka svara på de viktigaste frågorna grupp 160 lyfter i sitt debattinlägg.

Principen att inte arbeta på eget land övergavs av Amnesty-rörelsen genom ett beslut på det internationella rådsmötet, ICM, år 2001. Sedan dess kan alltså sektioner arbeta med alla människorättsfrågor inom sina egna länder, dock alltid inom ramen för rörelsens gemensamma prioriteringar. Under arbetet med "A Cold Welcome" hade vi nära och tät kontakt med våra kolleger på Internationella sekretariatet i London för att försäkra oss om att det vi uttrycker i rapporten är det som Amnesty som helhet står för. Inte ett ord i rapporten har undgått dessa experters granskande ögon.

De ekonomiska, sociala och kulturella (ESK) rättigheterna gäller alla och inte enbart medborgare. ESK-konventionen slår fast att rättigheterna gäller "för var och en". FN:s kommitté mot rasdiskriminering har klargjort att konventionsstaterna är skyldiga att "avskaffa alla hinder som påverkar åtnjutandet av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter för icke-medborgare, i synnerhet i förhållande till utbildning, bostad, arbete och hälsa." Sverige har fått kritik från två av FN:s expertkom-

mittéer för att utesluta just de utsatta EU-medborgarna (varav de flesta är romer) från grundläggande rättigheter som bostad, sjukvård och social trygghet.

Så folkrättsligt står vi på solid grund. Det betyder dock inte att frågorna är enkla. Många av de utsatta EU-medborgare vi intervjuat har varit här mycket längre tid än de tre månader som EU-rätten ger dem rätt till. Men dels hindrar inte EU-rätten stater från att utvidga det sociala välfärdssystemet till medborgare i andra länder. Dels gäller Sveriges folkrättsliga förpliktelser även sedan vi blev medlemmar i EU: EU-rätten trumfar inte människorätten. Och dels, och viktigast: mänskliga rättigheters uppgift är att se verkligheten som den är snarare än hur den kanske borde vara. Om människor befinner sig under en längre tid i ett land är det det landets uppgift att värna dessa människors grundläggande rättigheter och möta deras mest basala behov, oavsett om de "egentligen" inte borde ha stannat så länge. Just detta har FN:s människorättskommitté påpekat för Sverige i en skarp formulering: utsatta EU-medborgare ska "åtnjuta lika rättigheter utan diskriminering [...] med beaktande av deras situation både enligt lag och i praktiken."

Under utredningens gång har vi mött människor med olika levnadsöden, hopp, drömmar och farhågor. Det de alla har gemensamt är att de strävar efter en bättre framtid för sina barn, och att de befinner sig i Sverige för att de inte har en möjlighet att försörja sig i hemländerna. De framsteg i Rumänien och Bulgarien som före detta socialminister Åsa Regnér brukade prata om har dessa människor inte sett till. Det betyder inte att arbete i hemländerna inte sker. Men förändring kommer att ta lång tid. Diskrimineringen av romer i Rumänien och Bulgarien är så genomgripande och så strukturell

att den inte kan lösas på ett par år. Under tiden måste människor leva. Hemländerna har ett enormt ansvar, liksom EU. Men de länder inom EU som romer och andra utsatta EU-medborgare vistas i för att försörja sig har också ett människorättsansvar. Att ignorera detta ansvar med hänvisning till att de är medborgare någon annanstans är inte att leva upp till de folkrättsliga förpliktelserna.

Som människorättsorganisation är det Amnestys uppgift att arbeta mot de grövsta och mest systematiska kränkningarna, vilket ofta innebär att arbeta i motvind och på tvärs mot den folkliga opinionen. Efter att ha djupintervjuat en mängd rumänska medborgare, de flesta romer, som lever i yttersta armod i Sverige har jag inga som helst problem med att säga att vi i detta projekt gör det och inget annat. Således är vi helt i linje med Amnestys grundtanke, mandat och anda.

Slutligen är det tråkigt att läsa att grupp 160 menar sig ha

"EU-medborgare ska åtnjuta lika rättigheter utan diskriminering"

försökt "utan framgång att lämna sina synpunkter" på rapporten. Såväl jag som flera kolleger har haft en intensiv och, som vi upplevde, konstruktiv dialog med medlemmar just i grupp 160 där vi diskuterat flera av de frågor som gruppen nu tar upp i sitt debattinlägg. Det är förvånande att gruppen helt underlåter att nämna att vi från sekretariatets håll varit lyhörda för dess synpunkter och gjort vårt bästa för att besvara dess många frågor.

**Johanna Westeson
jurist och sakkunnig i diskrimineringsfrågor på svenska
Amnesty och huvudförfattare till rapporten "Sweden: A Cold Welcome"**

Studera mänskliga rättigheter!

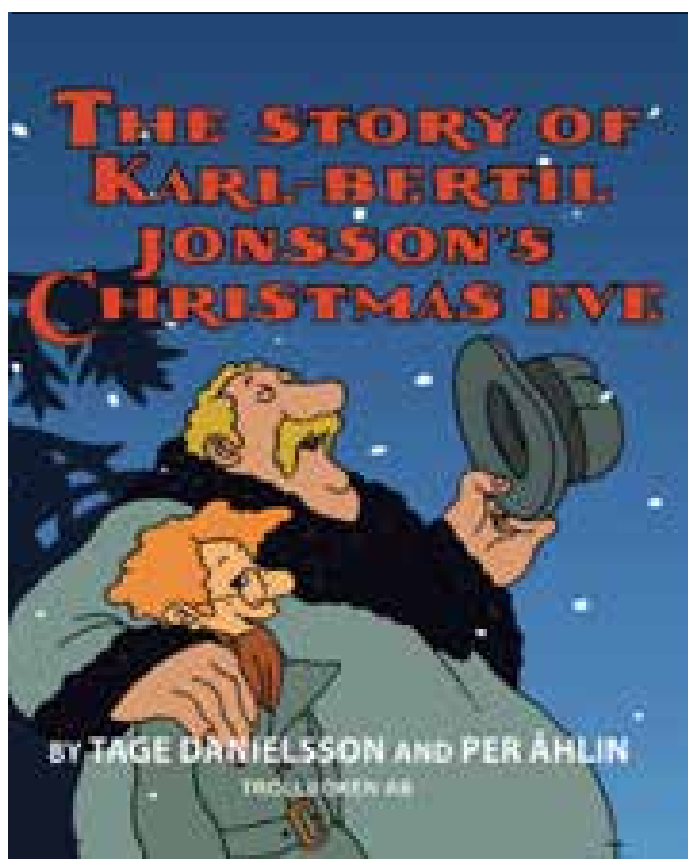
Program
Fristående kurser
Uppdragsutbildning

Enskilda Högskolan
Stockholm
Högskolan för mänskliga rättigheter

Enskilda Högskolan Stockholm • Åkeshovsvägen 29 • 168 39 Bromma

Sista anmälningsdag
15 april

Omtyckt present!

Varje julafton sedan 1975 samlas svenskar och norrmän framför tv:n för att titta på Karl-Bertil Jonssons julafton - en animerad film av Per Ahlin med Tage Danielssons text från boken Sagor för barn över 18 år.

Nu finns boken med Per Ahlins bilder på engelska eller italienska utgiven av Trollboken AB. www.trollboken.se/karlbertil

Böckerna finns i bokhandeln och på Adlibris och Bokus.

Till minne av Barbro Holmbäck

Barbro Holmbäck (1926 - 2018) från Amnestygrupp 270 i Sollefteå avled den 9 augusti 2018. Hon var för många av oss äldre amnestymedlemmar en "Amnestystjärna". Barbro var Sollefteågruppens sekreterare i nära 30 år. Enligt en gruppmedlem var hon duktig på information, brevskrivning och att få mycket uträttat på kort tid. Barbro var genuint upprörd över orättvisor i världen. 30 fångar som gruppen "adopterat" blev frigivna. Imponerande! Med sin entusiasm och kunskap "fångade"

Barbro som gymnasielärare upp ungdomars intresse för mänskliga rättigheter. I cirka nio år var Barbro distriktsombud i Södra Norrland tillsammans med Dagmar Kågström, ett härligt radarpar som gjorde distriktsmötena till en efterlängtat och givande träff där ideer och motioner bearbetades.

Barbro deltog i många år i översättningen av Amnestys årsrapport från engelska till svenska. Som amnestymedlem och flyktingsamordnare kunde hon förse advokater och den asylsökande med landinformation och gå igenom advokatens och polisens utredningar. Flyktingarbetet blev mycket intensivt under 80- och 90-talen.

I Härnösands föreningsarkiv förvaras alla årsrapporter och tidningsklipp från Sollefteås amnestygrupp (i två stora kartonger). Vi visste att gruppen med Barbro som gruppsekreterare uträttat mycket under alla år. Mer än 400 artiklar var införda i flera dagstidningar, både lokala och rikstäckande. En trogen amnestymedlem har gått ur tiden. Barbro lämnar ett stort tomrum efter sig.

KERSTIN BÄCKSTRÖM OCH BIRGITTA SMITH
för grupp 251 Härnösand

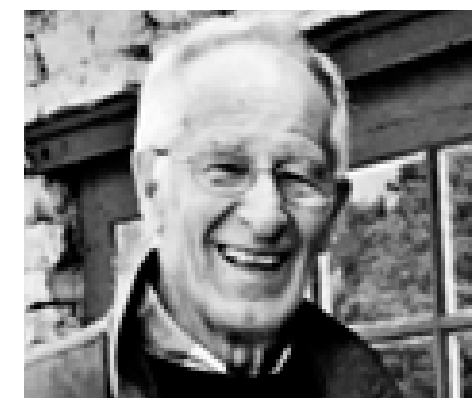
Till minne av Arne Arnqvist

I slutet av oktober 2018 avled Arne Arnqvist från Härnösand efter en kort tids sjukdom, 92 år gammal. Arne ägnade sig åt amnestyarbete i grupp 251 i mer än 40 år och tog varje tillfälle i akt att sprida Amnestys budskap. Han skrev många engagerade och välformulerade insändare och artiklar om Amnestys aktiviteter.

Efter utlandsvistelsen i USA engagerade han sig extra mycket i arbetet mot dödsstraffet. Arnes kreativitet visade sig bland annat i våra rollspel på Stora torget i Härnösand i samband med våra kampanjer.

Arne var en skicklig säljare i vår Amnestybod, Härnösands första second hand-affär, som vi drev i mer än 25 år. Han uppmanade alla kunder att skriva under de vädjandebrev som alltid fanns på Amnestyboden.

Arne introducerade veckobrevet till Eritrea

angående Dawit Isaak. Vi schemalade skrivandet som medlemmar i vår grupp deltar i. In i det sista var Arne en aktiv amnestymedlem. Vi saknar Arnes energi och stora engagemang. Vi saknar vår vän. Det är tomt efter honom.

KERSTIN BÄCKSTRÖM OCH BIRGITTA SMITH
för grupp 251 Härnösand

VARJE ÅR UTFÄRDAR Amnesty International hundratals blyxtaktioner. Det kan handla om samvetsfångar som har fängslats, dödsdömda fångar där en avrättning är nära

förestående, flyktingar som vägras söka asyl eller hotad yttrandefrihet. Amnesty Press väljer ut tre fall i varje nummer.

Nordkorea måste svara:
Var är Hwang Won?

 DEN 11 DECEMBER 1969 kapades ett sydkoreanskt flygplan under en inrikesflygning och tvingades landa i Nordkorea. 39 personer fick återvända till Sydkorea men elva av de ombord har kvarhållits i Nordkorea. En av dem är TV-producenten **Hwang Won**, som i år kommer bli 82 år. Hans son har i många år kämpat för att få ett svar om faderns öde.

Nordkoreas ledare **Kim Jong-un** väntas under våren besöka Sydkorea och då kan Sydkoreas president **Moon Jae-in** ta upp fallet.

SKRIV TILL:
President of the Republic of Korea
Moon Jae-in
1 Cheongwadae-ro
Jongno-gu, Seoul 03048
Sydkorea
E-post: president@president.go.kr

Dear President Moon,
With the visit to Seoul of North Korean leader Kim Jong-un approaching, I ask you to bring up the issue of enforced disappearances in North Korea of former TV producer Hwang Won and other persons of South Korean origin.

Hwang Won was on the airplane that was hijacked to North Korea on 11 December 1969. While 39 passengers returned to South Korea in February 1970, 11 people, including Hwang Won, continues to be held in North Korea.

I urge you to ask Kim Jong-un or relevant North Korean authorities to:

- immediately investigate the cases of Hwang Won and others and provide accurate information regarding their fate without further delay.
- respect the right of these individuals to return to South Korea, if it is their preference to do so.

Yours sincerely,

DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 25 mars.

Leonard Peltiers
hälsa har försämrats

 LEONARD PELTIER sitter idag i fängelse i Florida, långt från sin familj i Minnesota och North Dakota. Han är 74 år och har flera allvarliga hälsoproblem. Amnesty fortsätter stödja kraven på att han ska benådas efter 40 år i fängelse och begär att han i väntan på detta ska flyttas till en anstalt närmare sin familj. Peltier tillhörde American Indian Movement, AIM. Vid en sammanställning i Pine Ridge den 26 juni 1975 dödades två FBI-agenter. Nyckelvittnet som pekade ut Peltier som skyldig har senare tagit tillbaka sitt vittnesmål.

SKRIV TILL:
Chief John O'Brien
Designation & Sentence
Computation Center
Federal Bureau of Prisons
Grand Prairie Office Complex
346 Marine Forces Drive
Grand Prairie, TX 75051, USA
E-post: GRA-DSC/PolicyCorrespondence@bop.gov

Dear Chief O'Brien,
Leonard Peltier (inmate register number 89637-132) was a member of the American Indian Movement. He will turn 75 years old this year, and has been incarcerated for over 40 years. He is imprisoned in Florida and has applied for a transfer to the Federal Correctional Institution in Oxford (Wisconsin) to be closer to his family and medical facilities.

I urge you to ensure that Leonard Peltier is transferred to be in closer proximity to his family as well as proper medical facilities to address the chronic health issues he faces after more than 40 years in prison.

Yours sincerely,
DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 25 mars.

Dennis Christensen
dömd för sin tro

 I RYSSLAND förbjöd Högsta domstolen i april 2017 den religiösa gruppen Jehovas vittnen att verka med hänvisning till vaga definitioner av "extremism". Den danske medborgaren **Dennis Christensen** dömdes den 6 februari av en domstol i Orjol, söder om Moskva, till sex års fängelse.

SKRIV TILL:
Prosecutor of Orel Region
Ivan Vasilievich Poluektov
Ul.Krasnoarmeiskaia, 17a
302040 Orel
Ryssland
E-post: oroblprok@yandex.ru

Dear Prosecutor,
I am writing to express my grave concern about the criminal conviction of Danish national and Jehovah's Witness Dennis Christensen, who on 6 February was sentenced to six years' imprisonment by the Zheleznodorzhnyi District Court for "organizing activities of an extremist organization".

Dennis Christensen has been arrested and prosecuted for practicing his religion as a Jehovah's Witness. The right to freedom of religion is enshrined both in the Russian Constitution and in international human rights treaties to which Russia is a state party. By prosecuting Dennis Christensen, as well as other Jehovah's Witnesses, Russia violates its human rights obligations.

I urge you to ensure Dennis Christensen is released immediately and unconditionally and his conviction quashed.

Yours sincerely,
DATUM: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 25 mars.

Ovanstående vädjandebrev med sammanfattning på svenska finns på amnestypress.se (längst upp i högra hörnet).

MÅNGA VÄGAR TILL DEMOKRATI

Det är något fint med direkt-demokrati. Dess direkta form och okomplicerade sätt är lätt att tycka om. Ett förslag, ett röstkort som höjs - och så beslut.

Direktdemokratin är som du vet ett av Amnesty Internationals signum och ett tydligt karaktärsdrag som får organisationen att stå ut gentemot många andra människorättsorganisationer.

Som Amnestymedlem åker vi till årsmötet, vi lyfter vårt röstkort (eller inte), och så tas ett beslut. Men bortsett från årsmötet i Göteborg i fjol så har vi under lång tid blivit allt färre som valt att åka till årsmötet. Idag utnyttjar en väldigt liten del av den svenska sektionen sin demokratiska rätt. Det faktum kräver att en del obekväma frågor ställs rörande Amnestys demokratiska förankring.

Förslag om representativ demokrati har lyfts upprepade gånger, då det under lång tid har funnits ett intresse för frågan bland våra medlemmar. Frågan behandlas nu av styrelsen som till årsmötet i maj kommer att presentera ett förslag kopplat till frågan. I korta ordalag handlar det om att du som medlem kommer att få möjligheten att ta ställning till om vi vill fortsätta att ha direktdemokrati eller om vi ska byta till representativ demokrati och låta ombud representera våra medlemmar.

Det finns förhoppningar om att detta kan skapa ett ökat engagemang lokalt, då

ombuden kommer att vilja föra flera samtal lokalt, både inför årsmötet, men även efteråt.

I tider av regeringskris har representativ demokrati möjligen inte känts så sexigt. Men kanske är ett osexigt demokratibegrepp som inkluderar fler bättre än ett sexigt demokratibegrepp som möjligen har urholkats? Huruvida det är så avgör du som sagt.

Något att ha i åtanke när vi sitter där med vårt röstkort i hand: Ett beslut får inte undvikas att tas endast för att det innebär förändring. Det får likväl inte tas endast för att man vill ha något nytt. Jag har försökt att ha det i åtanke under de samtal och möten vi har haft med fokus på denna fråga.

Vi står inför ett vägval inom den svenska sektionen. Antingen fortsätter vi på vår nuvarande passage och arbetar vidare med direktdemokratin, eller så svänger vi av och väljer en ny väg märkt representativ demokrati. Vad vi än väljer så måste vi arbeta vidare med samma uthållighet som fick oss att komma hit.

År av förberedelser kan skapa en form av separationsångest, men vi måste vara beredda på att år av förberedelser röstar ner i ett ögonblick. Det är så det ska vara - det är en del av den demokratiska processen. Länge leve demokratin med alla dess former.

ADAM SJÖBORG, STYRELSELEDAMOT

PRAKTISERA PÅ VÄRLDENS STÖRSTA MÄNNISKORÄTTSS- ORGANISATION

På Amnesty International erbjuds praktikplatser på heltid varje höst- och vårtermin. Just nu kan du söka praktikplats inför hösten! Vi söker dig som;

**STUDERAR PÅ UNIVERSITET ELLER HÖGSKOLA
VILL FÅ YRKESERFARENHET FRÅN CIVILSAMHÄLLET
BRINER FÖR RÄTTVISA OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER**

Läs mer och ansök på www.amnesty.se/praktik!

AMNESTY
INTERNATIONAL

REDO ATT FÖRSVARA MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER? **JOBBA MED OSS PÅ AMNESTY!**

Just nu söker vi fler engagerade medarbetare till våra team i **Stockholm, Göteborg och Malmö**. Vi erbjuder flexibla jobb i både sommar och höst som:

**Fältvärvare
Telefonkommunikatör**

TILLSAMMANS KAN VI GÖRA SKILLNAD! VILL DU VARA MED?

Läs mer om jobben samt våra övriga lediga tjänster på www.amnesty.se/jobb!

AMNESTY
INTERNATIONAL

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER ETT HELT ÅR!

PRENUMERERA PÅ AMNESTY PRESS.

☐ Ja, jag vill prenumerera på Amnesty Press. Fyra nr per år kostar 200 kr. Skicka mig ett inbetalningskort.

☐ Ja, jag vill bli medlem. För 240 kronor om året ingår Amnesty Press i ditt medlemskap.

FÖR- OCH EFTERNAMN:

ADRESS:

POSTNUMMER OCH ORT:

TELEFONNUMMER:

Beställ via e-post: distributionen@amnesty.se eller skicka in kupongen i ett kuvert till Amnesty International, svarspost 110 610 800, Box 4719, 116 92 Stockholm

VÄLKOMMEN PÅ ÅRSMÖTE FÖR AMNESTY SVERIGE I GÄVLE, 10-12 MAJ 2019

Årsmötet är mer än ett möte – det är en möjlighet att få kraft och kunskap om situationen för mänskliga rättigheter i Sverige och världen. Dessutom väljer vi styrelse för Amnesty Sverige och röstar om frågor som beslutar hur Amnesty ska jobba nu och i framtiden. Och det behövs - nu mer än någonsin. Vi behöver stå upp för alla människors lika värde - så Amnesty behöver dig. **Välkommen.**

Att delta i årsmötet är gratis för alla medlemmar. För 300 kronor får du dessutom resa, boende och mat. Mer information finns i kallelsen på vår webbsida. Programmet släpps i början på mars. Sista anmälningsdag är 22 april. Gå in och anmäl dig på amnesty.se/årsmöte

ETT MÖTE FÖR ALLA MÄNNISKORS LIKA VÄRDE

AMNESTY
INTERNATIONAL

Kan en lott förhindra brott mot de mänskliga rättigheterna?

Vår övertygelse är att världen blir bättre med starka ideella organisationer. Det är därför Postkodlotteriet finns. Och det är därför vi fördelar lotteriets överskott mellan 56 ideella organisationer som arbetar för bättre villkor för människor, djur och natur. En av dessa är Amnesty International.

Hur är det då, kan en lott förhindra brott mot de mänskliga rättigheterna? Nej, tyvärr. Det vore väldigt förenklat att se det på det sättet. Men den som har en lott i Postkodlotteriet bidrar till att viktiga organisationer kan göra bra saker, som att kämpa för våra mänskliga rättigheter.

Stort tack Amnesty International för allt ni gör, och stort tack till alla som har en lott – ni möjliggör så mycket!

*Rickard Sjöberg är
vinstutdelare i Postkodlotteriet.*

#postkodeffekten

Åldersgräns 18 år. Gå in på stodlinjen.se om du eller en anhörig spelar för mycket. Mer info på postkodlotteriet.se

DU FÖLJER VÄL **AMNESTY PRESS**
PÅ **FACEBOOK?**

ANNONS

VITALINA KOVAL PÅ TURNÉ I APRIL

Under första veckan i april får vi nöjet att ta emot Vitalina Koval, en människorättsförsvarare från Ukraina som i flera år har försvarat kvinnors och hbtqi-personers rättigheter. Hon kommer att hålla i föreläsningar i fyra svenska städer om sin egen kamp, aktivisters situation i Ukraina och vägen framåt.

Under en demonstration på internationella kvinnodagen 2018, som Vitalina var med och arrangerade, attackerades hon och andra demonstranter av högerextremister. Amnesty kräver effektiva och opartiska utredningar av alla attacker som

begås mot aktivister och att Ukrainska myndigheter säkrar rätten till yttrande- och mötesfrihet samt står upp för det viktiga arbetet som Vitalina och andra människorättsförsvarare bedriver.

VAR OCH NÄR?

1 April - MALMÖ
2 April - GÖTEBORG
3 April - UMEÅ
4 April - STOCKHOLM

FÖR MER INFORMATION

Kontakta arrangörerna Amnestys studentråd på:
studentradet@mail.amnesty.se